

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

6/2022

OBSAH***Rozhodnutia vo veciach trestných*****60. Čiastočné uznanie a výkon rozhodnutia, ktorým sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii.**

Ak justičný orgán štátu pôvodu v konaní podľa Tretej časti zákona č. 549/2011 Z. z. súhlasí s čiastočným uznaním a výkonom rozhodnutia, uvedeného v osvedčení, rozhodne súd podľa § 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o čiastočnom uznaní a výkone rozhodnutia v rozsahu, v ktorom na základe súhlasu justičného orgánu štátu pôvodu došlo k dohode na čiastočnom uznaní.

Vo vzťahu k zvyšnej časti rozhodnutia uvedeného v osvedčení nie je potrebné rozhodnúť podľa § 16 ods. 1 písm. m) zákona č. 549/2011 Z. z. o odmietnutí uznania a výkonu.

Podľa naposledy uvedeného ustanovenia rozhodne príslušný súd vo vzťahu k celému predmetu uznávacieho konania, ktorý je vymedzený v osvedčení, iba vtedy, ak nedôjde k dohode s justičným orgánom štátu pôvodu o čiastočnom uznaní a výkone rozhodnutia a justičný orgán štátu pôvodu nevezme osvedčenie späť. 4

61. Výklad ustanovenia § 68 ods. 4 Trestného zákona.

Ustanovenie § 68 ods. 4 veta druhá Trestného zákona treba vykladať tak, že trestné stíhanie obvineného pre iný úmyselný trestný čin, spáchaný v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia, musí prebiehať a právoplatne skončiť v lehote do dvoch rokov od uplynutia skúšobnej lehoty. Ak odsúdený síce spáchal trestný čin v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia, ale trestné stíhanie pre tento iný trestný čin sa právoplatne skončilo ešte v skúšobnej dobe, potom na vznik zákonnej fikcie osvedčenia sa uplatní lehota jedného roka podľa ustanovenia § 68 ods. 4 veta prvá Trestného zákona a nie lehota dvoch rokov podľa druhej vety tohto ustanovenia. Rovnako treba vykladať aj ustanovenia § 50 ods. 6, § 52 ods. 3 a § 68b ods. 3 Trestného zákona. 8

62. Konanie vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, ak bola obnova konania právoplatne povolená po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

I. Ak bola obnova konania právoplatne povolená po nadobudnutí účinnosti zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (ďalej len „Trestný poriadok“), t. j. v období po 1. januári 2006, na pokračovanie konania sa použijú vždy ustanovenia tohto zákona, a to aj vo veciach, v ktorých bola obžaloba podaná podľa zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom pred 1. januárom 2006.

II. Pokiaľ bol obvinený vzatý do väzby podľa § 403 Trestného poriadku, súd prvého stupňa, ktorý pokračuje v konaní na podklade pôvodnej obžaloby, už nerozhoduje o väzbe podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku, keďže k vzatiu obvineného do väzby došlo v súdnom konaní.

To neplatí, ak bolo v rámci povolenia obnovy konania rozhodnuté o vrátení veci prokurátorovi do prípravného konania (§ 404 ods. 2 Trestného poriadku), kedy po opätovnom podaní obžaloby na obvineného, ktorý je vo väzbe, je súd podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku povinný vždy prednostne a urýchlene rozhodnúť o väzbe. 12

63. Účinky začatia trestného stíhania.

Ak pred vydaním uznesenia o vznesení obvinenia podľa § 206 Trestného poriadku nebolo pre skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, vydané procesne účinné uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 Trestného poriadku, neznamená to bez ďalšieho, že trestné stíhanie pre daný skutok nebolo vôbec začaté. V takejto procesnej situácii treba uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré spĺňa zákonné náležitosti podľa § 206 ods. 3 Trestného poriadku, považovať vzhľadom na § 206 ods. 2 Trestného poriadku aj za uznesenie o začatí trestného stíhania, a to i vtedy, ak v jeho výroku nie je ustanovenie § 199 Trestného poriadku formálne uvedené.

Procesnú použiteľnosť zabezpečených dôkazov, okrem dôkazov, ktoré bolo možné získať z dôkazných prostriedkov aj pred začatím trestného stíhania podľa Trestného poriadku alebo podľa osobitného zákona (§ 119 ods. 3 Trestného poriadku), je nutné ale vždy posudzovať so zreteľom na to, že k začatiu trestného stíhania došlo až okamihom vydania uznesenia o vznesení obvinenia.* 17

* Rozhodnutie nadväzuje na stanovisko R 33/2019.

64. Osoby oprávnené požiadať o navrátenie lehoty na podanie opravného prostriedku.

Žiadosť o navrátenie lehoty môžu podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku podať len subjekty v tomto ustanovení výslovne uvedené, teda len obvinený, jeho obhajca, poškodený alebo zúčastnená osoba. Iné subjekty, hoci by aj išlo o osoby oprávnené podať v prospech obvineného opravný prostriedok, takýmto právom nedisponujú. 26

65. Výklad podmienky „potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody“ podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona.

Ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona treba vykladať tak, že podmienka „potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody“ nie je splnená, pokiaľ k potrestaniu páchatel'a nepodmienečným trestom odňatia slobody došlo až na základe následného rozhodnutia o vykonaní pôvodne podmiennečne odloženého trestu odňatia slobody. 29

66. Výklad ustanovenia § 39 ods. 4 Trestného zákona.

Obmedzenie mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody uvedené v § 39 ods. 4 Trestného zákona sa uplatní iba vtedy, ak konanie o dohode o uznaní viny a prijatí trestu je podľa § 39

ods. 2 písm. d) Trestného zákona jediným dôvodom mimoriadneho zníženia trestu. Ak sa ale v konaní o dohode o oznaní viny a prijatí trestu zistí niektorý z ďalších dôvodov mimoriadneho zníženia trestu uvedených v § 39 ods. 1 alebo ods. 2 písm. a) až c) alebo e) Trestného zákona, pri ukladaní trestu pod zákonom ustanovenú trestnú sadzbu sa uplatnia obmedzenia podľa § 39 ods. 3 Trestného zákona. Uvedené platí aj v prípade uznania viny po prijatí vyhlásenia podľa § 257 ods. 1 písm. b) alebo c) Trestného poriadku.* 45

* Pozri stanovisko R 44/2017.

60.

ROZHODNUTIE

Ak justičný orgán štátu pôvodu v konaní podľa Tretej časti zákona č. 549/2011 Z. z. súhlasí s čiastočným uznaním a výkonom rozhodnutia, uvedeného v osvedčení, rozhodne súd podľa § 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o čiastočnom uznaní a výkone rozhodnutia v rozsahu, v ktorom na základe súhlasu justičného orgánu štátu pôvodu došlo k dohode na čiastočnom uznaní.

Vo vzťahu k zvyšnej časti rozhodnutia uvedeného v osvedčení nie je potrebné rozhodnúť podľa § 16 ods. 1 písm. m) zákona č. 549/2011 Z. z. o odmietnutí uznania a výkonu.

Podľa naposledy uvedeného ustanovenia rozhodne príslušný súd vo vzťahu k celému predmetu uznávacieho konania, ktorý je vymedzený v osvedčení, iba vtedy, ak nedôjde k dohode s justičným orgánom štátu pôvodu o čiastočnom uznaní a výkone rozhodnutia a justičný orgán štátu pôvodu nevezme osvedčenie späť.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2021, sp. zn. 1 Urto 3/2021)

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 23. júna 2021, sp. zn. 1 Urto 3/2021, v konaní o uznaní a výkone rozhodnutia ukladajúceho trestnú sankciu spojenú s odňatím slobody v Európskej únii, o odvolaní odsúdeného S. W., podanom proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 2Ntc/2/2020, z 29. decembra 2020 rozhodol tak, že:

I. Podľa § 518 ods. 4 Trestného poriadku **zrušuje** rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 2Ntc/2/2020, z 29. decembra 2020.

II. Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii, **sa uznáva vo výroku o vine a vo výroku o treste odňatia slobody a vykoná sa**

- rozsudok Súdu prvého stupňa Východné Flámsko, oddelenie Gent, č. 2014/587, z 19. februára 2014 [...] ktorým bol občan Slovenskej republiky S. W., rod. K., [...] uznaný za vinného z trestných činov krádeže podľa Čl. 461, Čl. 463, Čl. 468, Čl. 469, Čl. 471, Čl. 472 Trestného zákonníka z 8. júna 1867, spôsobenia úmyselného zranenia ministerskému úradníkovi alebo zástupcovi, ktorý je nositeľom verejného úradu alebo verejnej moci podľa Čl. 280, Čl. 392, Čl. 398 Trestného zákonníka z 8. júna 1867, kladenia odporu dôstojníkom alebo príslušníkom justičnej polície použitím násilia alebo vyhrážaním sa podľa Čl. 269, Čl. 271, Čl. 274 Trestného zákonníka z 8. júna 1867 a výroby zakázaných zbraní podľa Čl. 3, Čl. 4, Čl. 17, Čl. 20, Čl. 22 Zákona o výrobe zbraní, obchodovania so zbraňami a nosení zbraní a o obchodovaní so strelivom z 3. januára 1993, ktorých sa dopustil tak, že [...] **za ktorý mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 545 (päťsto štyridsaťpäť) dní,**

- rozsudok Odvolacieho súdu Gent, č. C/593/2017, z 25. apríla 2017, [...] ktorým bol občan Slovenskej republiky S. W., rod. K., [...] uznaný za vinného z trestných činov krádeže, použitia falošného vodičského preukazu a sfaľšovania evidenčného čísla vozidla podľa Čl. 461 a Čl. 467 Trestného zákonníka z 8. júna 1867, ktorých sa dopustil tak, že [...] **za ktorý mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 1020 (tisíc dvadsať) dní.**

III. Podľa § 517 ods. 2 Trestného poriadku s poukazom na § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona odsúdený S. W., rod. K. **bude trest odňatia slobody vykonávať bez jeho premeny** v ústave na výkon trestu **so stredným stupňom stráženia**.

Z o d ô v o d n e n i a :

Krajský súd v Prešove rozsudkom, sp. zn. 2Ntc/16/2018, z 29. decembra 2020 podľa § 17 ods. 1 zák. č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) uznal v celom rozsahu rozsudok Súdu prvého stupňa Východné Flámsko, oddelenie Gent, č. 2014/587, z 19. februára 2014, právoplatný 29. marca 2014, ktorým bol S. W., rod. K. uznaný za vinného zo spáchania skutkov uvedených vo výrokovej časti predmetného rozhodnutia a zároveň Krajský súd v Prešove uznal v rozsahu skutku 1 až 11 rozsudok Odvolacieho súdu Gent, č. C/593/2017, z 25. apríla 2017, právoplatným 5. júna 2017, ktorým bol S. W., rod. K. uznaný za vinného zo spáchania skutkov uvedených vo výrokovej časti odvolaním napadnutého rozhodnutia.

Krajský súd v Prešove zároveň rozhodol o zaradení odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Pod bodom IV. rozsudku krajský súd odmietol v zmysle § 16 ods. 1 písm. b) zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii v znení neskorších predpisov uznanie a výkon rozsudku Odvolacieho súdu Gent, č. C/593/2017, z 25. apríla 2017, právoplatného 5. júna 2017, v rozsahu skutku 12, ktorým bol odsúdený uznaný za vinného z trestného činu podľa Čl. 231 Trestného zákonníka z 8. júna 1867, ktorého sa dopustil tak, že v Gente, v období od 20. januára 2015 do 21. januára 2015 si prisvojil meno na verejnosti, ktoré mu nepatrí, konkrétne meno X. F.

Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonnej lehote **odvolanie odsúdený (č. I. 195 a nasl. spisu)**. Vo vlastnoručne spísaných dôvodoch odvolania uviedol v zásade to, že si v Belgicku odpykal dve tretiny trestu a skoro sa dostal na otvorené oddelenie. Má režim, ktorý mu vyhovuje, môže telefonovať kedy chce a koľko chce, izby sú zariadené štandardom (televízor, chladnička, mikrovlnka), necíti sa byť šikanovaný orgánmi a v Belgicku má rodinu, ktorá ho denne navštevuje. Nevidí dôvod na to, aby bol premiestnený do slovenskej väznice, so stredným stupňom stráženia. Naposledy bol odsúdený v roku 2016, ale za skutky z rokov 2009-2010. V roku 2013-2015 spáchal tiež pár trestných činov, ktoré už oľutoval. V roku 2019 bol na slobode a pracoval v Belgickej fabrike, pokým mu neprišiel nástup do výkonu trestu, ktorý nastúpil. V období, keď pracoval, tak pochopil, že sa dá žiť aj z poctivej práce, chce požiadať o podmienené prepustenie, lebo aj v roku 2016 bol podmienenčne prepustený. Za to aký je, môže podľa jeho vyjadrenia Slovensko a kamaráti. Keď prišiel do Belgicka tak začal žiť rovnakým spôsobom ako na Slovensku, ale po prepustení na kauciu mu pomohla justícia. Dostal prácu, musel chodiť do školy, musel sa učiť jazyk a pochopil, že sa dá žiť poctivo. Na Slovensku mu nepomôže nikto, po prepustení bude musieť zase páchať trestnú činnosť. Počas toho ako je vo väzení, prišiel na to, aký je krásny život a keď si odpyká trest, tak ho vo väzení už nikdy nikto neuvidí. Preto žiada, aby ho súd nechal v Belgicku, ale ak sa to nedá, tak žiada o zaradenie na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

* * *

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo a zistil, že odvolanie S. W. je dôvodné, ale pre iné skutočnosti, ako uviedol v podanom odvolaní.

* * *

Krajský súd správne konštatoval, že jeden zo skutkov rozsudku Odvolacieho súdu Gent, č. C/593/2017, z 25. apríla 2017 pod bodom H a v Osvedčení v poslednej z dvanástich vymenovaných skutkových podstat trestných činov, kvalifikovaných ako prisvojenie si mena na verejnosti, ktoré mu nepatrí, z hľadiska posudzovania obojstrannej trestnosti nie je trestným činom podľa Trestného zákona Slovenskej republiky. S poukazom na uvedené krajský súd zaslal „žiadosť o stanovisko k čiastočnému uznaniu“, adresované justičnému orgánu štátu pôvodu (Federale Overheidsdienst Justitie, Belgium, č. l. 139 a nasl. spisu), ktorý v nadväznosti na dotknutú žiadosť zaslal krajskému súdu **súhlas s čiastočným uznaním** (č. l. 143 a nasl. spisu).

Podľa § 16 ods. 1 písm. m) zákona súd rozhodne o odmietnutí uznania a výkonu rozhodnutia, ak nedôjde k dohode s justičným orgánom štátu pôvodu o čiastočnom uznaní a výkone rozhodnutia a justičný orgán štátu pôvodu nevezme osvedčenie späť.

Podľa § 17 ods. 1 veta druhá zákona súd môže rozhodnúť o čiastočnom uznaní a výkone rozhodnutia len po predchádzajúcej dohode s justičným orgánom štátu pôvodu.

Pochybenie krajského súdu spočíva v tom, že **osobitným výrokom pod bodom IV. odmietol** uznanie a výkon cudzieho rozhodnutie v rozsahu skutku pod bodom 12 (prisvojenie si mena na verejnosti, a to mena X. F.) napriek tomu, že štát pôvodu súhlasil s čiastočným uznaním rozsudku - bez skutku pod bodom 12.

Krajský súd nemohol odmietnuť uznanie a výkon rozhodnutia (v rozsahu skutku pod bodom 12), pretože justičný orgán štátu pôvodu (súhlasom s čiastočným uznaním) v podstate vzal „späť“, žiadosť v tejto časti, teda nežiadal o uznanie a výkon rozsudku aj vo vzťahu ku skutku pod bodom 12. Krajský súd takto *de facto* aj *de iure* rozhodoval o skutku, o ktorom orgán štátu pôvodu súhlasil s jeho neuznaním a ktorý už z právneho hľadiska v dôsledku uvedeného „stratil“ spôsobilosť byť predmetom uznávacieho konania.

Ak existuje niektorý z dôvodov odmietnutia uznania a výkonu takéhoto rozhodnutia a súčasne nie sú naplnené podmienky podľa § 17 ods. 1 veta druhá s poukazom na § 16 ods. 1 písm. m) zákona (nedošlo k predchádzajúcej dohode s justičným orgánom štátu pôvodu o čiastočnom uznaní a výkone rozhodnutia), súd rozhodujúci o uznaní a výkone cudzieho rozhodnutia môže rozhodnúť výlučne tak, že uznanie a výkon takéhoto rozhodnutia odmietne ako jeden celok (§ 16 ods. 1 a nasl.).

Naopak, ak nie je dôvod na odmietnutie uznania a výkonu rozhodnutia podľa § 16, súd postupuje podľa § 17 ods. 1 veta prvá zákona č. 549/2011 - rozhodne o uznaní a výkone takého rozhodnutia *en bloc*, samozrejme s prípadnými modifikáciami vyplývajúcimi z ustanovenia § 17 ods. 2, resp. ods. 3 zákona č. 549/2011 Z. z.

V prípade, ak súd mieni rozhodnúť o čiastočnom uznaní a výkone rozhodnutia nakoľko má za to, že existuje niektorý z dôvodov odmietnutia rozhodnutia podľa § 16 a nasl. zákona, môže tak urobiť len zákonom predpokladaným spôsobom upraveným v § 17 ods. 1 veta druhá zákona – po predchádzajúcej dohode s justičným orgánom štátu pôvodu. V takom prípade postupuje súd primerane s poukazom na § 16 ods. 1 písm. m) zákona a požiada justičný orgán štátu pôvodu o súhlas s čiastočným uznaním a výkonom rozhodnutia, čo je prvý krok k „dohode“ s justičným orgánom štátu pôvodu o uznaní a výkone cudzieho rozhodnutia.

Ak justičný orgán štátu pôvodu súhlasí s čiastočným uznaním a výkonom rozhodnutia - čím dôjde k dohode s justičným orgánom štátu pôvodu [§ 16 ods. 1 písm. m) zákona], súd o „zvyšnej“ časti uznávaného rozhodnutia v jeho pôvodnej podobe ďalej nerozhoduje a ani naň neprihliada, nakoľko v dôsledku súhlasu justičného orgánu štátu pôvodu s čiastočným uznaním a výkonom rozhodnutia prestáva pre účely uznávacieho konania existovať. Za takejto procesnej situácie totiž platí, že orgán štátu pôvodu vzal osvedčenie v tejto zvyšnej časti späť, čo má okrem iného ten procesný následok, že súd rozhoduje o uznaní a výkone už čo do rozsahu materiálne „modifikovaného“ cudzieho rozhodnutia, ktorého zvyšná (späťvzatá) časť z právneho hľadiska ďalej prestáva byť predmetom konania o uznaní a výkone cudzieho rozhodnutia a o ktorej už zároveň nemožno rozhodnúť ani samostatným výrokom o odmietnutí uznania a výkonu rozhodnutia.

* * *

61.

ROZHODNUTIE

Ustanovenie § 68 ods. 4 veta druhá Trestného zákona treba vykladať tak, že trestné stíhanie obvineného pre iný úmyselný trestný čin, spáchaný v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia, musí prebiehať a právoplatne skončiť v lehote do dvoch rokov od uplynutia skúšobnej lehoty. Ak odsúdený síce spáchal trestný čin v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia, ale trestné stíhanie pre tento iný trestný čin sa právoplatne skončilo ešte v skúšobnej dobe, potom na vznik zákonnej fikcie osvedčenia sa uplatní lehota jedného roka podľa ustanovenia § 68 ods. 4 veta prvá Trestného zákona a nie lehota dvoch rokov podľa druhej vety tohto ustanovenia. Rovnako treba vykladať aj ustanovenia § 50 ods. 6, § 52 ods. 3 a § 68b ods. 3 Trestného zákona.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. februára 2022, sp. zn. 1 Urtost 5/2021)

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 2. februára 2022, sp. zn. 1 Urtost 5/2021, o sťažnosti odsúdeného podanej proti uzneseniu krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2Ntc/3/2017, z 22. novembra 2021, rozhodol tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku **zrušil** napadnuté uznesenie.

Z o d ô v o d n e n i a :

Krajský súd v Nitre uznesením, sp. zn. 2Ntc/3/2017, z 22. novembra 2017 podľa § 68 ods. 2 Trestného zákona vyslovil, že odsúdený A. Z., sa v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia uznesením Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2Ntc/3/2017, z 1. marca 2017 **neosvedčil**, a preto zvyšok trestu odňatia slobody vo výmere 10 (desať) mesiacov a 5 (päť) dní, uložený mu rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2Ntc/9/2016, z 22. septembra 2016 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Urto/7/2016, z 26. októbra 2016, **vykoná**.

Odsúdený A. Z. proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť, v ktorej uviedol, že predchádzajúce rozhodnutie najvyššieho súdu, sp. zn. 1Urtost/4/2021, z 18. októbra 2021 považuje vo vzťahu k premene podmienky za nedostatočne odôvodnené. Na verejnom zasadnutí z 22. novembra 2021, ktoré sa na základe žiadosti odsúdeného zo zdravotných dôvodov konalo bez jeho prítomnosti, ustanovená obhajkyňa nepostupovala na základe nimi dohovoreného postupu. V trojročnej skúšobnej dobe podmieneného prepustenia, ktorá trvala od 1. marca 2017 a uplynula 1. marca 2020, mu táto podmienka nebola premenená. Rozhodovať o nej po tejto dobe považuje za nezákonné. Poukázal tiež na to, že na Slovensku bol naposledy trestaný v roku 2009 na podmienku „3 roky na 5“, v ktorej sa osvedčil. Požiadal preto najvyšší súd, aby jeho vec prešetril, nakoľko je presvedčený, že neporušil skúšobnú dobu, ktorú mu navyše už ani nemožno premeniť. Zároveň odsúdený podal námietku voči celému Krajskému súdu v Nitre, ktorý má byť zaujatý voči jeho osobe.

K sťažnosti odsúdeného sa **vyjadril prokurátor**, a to v tom smere:

„Mám za to, že Krajský súd v Nitre rozhodol vecne správne a zákonne. S argumentáciou Krajského súdu v Nitre uvedenej v odôvodnení sťažnosťou napadnutého uznesenia sa plne stotožňujem. Sťažnostné dôvody odsúdeného považujem za irelevantné. Poukazujem na to, že odsúdený A. Z. sa v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody dopustil viacerých priestupkov a trestnej činnosti v Maďarsku, za ktorú bol právoplatne odsúdený

maďarským súdom. V zmysle ustanovenia § 7 ods. 2 Trestného zákona sa odsudzujúci rozsudok Okresného súdu Békéscaba, sp. zn. 13.B.154/2018/112, zohľadňuje pre účely postupu v zmysle ustanovenia § 68 ods. 2 Trestného zákona. Navyiac po podmienечnom prepustení v Maďarsku, sa odsúdený A. Z. na území Slovenskej republiky opätovne dopustil ďalšej majetkovej trestnej činnosti, za ktorú bol vzatý do väzby. Majúc na pamäti predmetné skutočnosti zastávam názor, že nemožno konštatovať, že odsúdený A. Z. v skúšobnej dobe podmienечného prepustenia viedol riadny život“.

Prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného A. Z. podanú proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2Ntc/3/2017, z 22. novembra 2021 zamietol ako nedôvodnú.

+ + +

Najvyšší súd preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, ako i konanie predchádzajúce týmto výrokom a zistil, že sťažnosť odsúdeného A. Z. je dôvodná, i keď čiastočne z iných dôvodov, než uvádzal.

Z predloženého spisu vyplýva **nasledovné**:

Uznesením Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2Ntc/3/2017, z 1. marca 2017, právoplatným toho istého dňa, bol odsúdený A. Z. podmienечne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2Ntc/9/2016, z 22. septembra 2016 v spojení s uznesením najvyššieho súdu, sp. zn. 2Urto/7/2016, z 26. októbra 2016 vo výmere 4 (štyri) roky a 6 (šesť) mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia a bola mu určená skúšobná doba na 3 roky a zároveň mu bol nariadený probačný dohľad na 3 roky. Podľa § 51 ods. 4 písm. c), písm. j) Trestného zákona mu bola uložená povinnosť v skúšobnej dobe nahradiť podľa svojich možností a schopností spôsobenú škodu a zamestnať sa v skúšobnej dobe, alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie. Skúšobná doba trvala od 1. marca 2017 do 1. marca 2020.

Krajský súd v Nitre uznesením, sp. zn. 2Ntc/3/2017, z 25. augusta 2021 podľa § 68 ods. 2 Trestného zákona rozhodol tak, že odsúdený A. Z. sa v skúšobnej dobe podmienечného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2Ntc/9/2016, z 22. septembra 2016 v spojení s uznesením najvyššieho súdu, sp. zn. 2Urto/7/2016, z 26. októbra 2016 neosvedčil a zvyšok trestu vykoná. Uznesením najvyššieho súdu, sp. zn. 1Urtost/4/2021, z 18. októbra 2021 bolo podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku na podklade sťažnosti zrušené napadnuté uznesenie Krajského súdu v Nitre a tomuto uložené, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Naposledy Krajský súd v Nitre rozhodol sťažnosťou napadnutým uznesením tak, ako je uvedené v skoršom texte naratívnej časti tohto uznesenia.

Zároveň bolo zistené, že 20. októbra 2020 doručilo Ministerstvo spravodlivosti Maďarskej republiky na Krajský súd v Trnave osvedčenie Súdneho dvora Szombathely z 9. septembra 2020 podľa článku 4 Rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SW, ktorým požiadalo o uznanie a výkon rozhodnutia Okresného súdu Békéscsaba z 20. decembra 2018, sp. zn. 13.B.154/2018/112, v spojení s rozhodnutím Súdneho dvora Gyula z 24. septembra 2019, sp. zn. 1Bf.98/2019/144, týkajúci sa odsúdeného v Slovenskej republike. Krajský súd v Trnave ako miestne nepríslušný súd postúpil

uznesením, sp. zn. 5Ntc/12/2020, z 5. novembra 2020 uvedenú žiadosť miestne príslušnému Krajskému súdu v Nitre. Ten rozsudkom, sp. zn. 2Ntc/2/2021, z 2. júna 2021 rozhodol o tom, že uvedený rozsudok vydaný v Maďarskej republike sa na území Slovenskej republiky uznáva a vykoná sa. Následne justičný orgán maďarskej republiky dňa 20. júla 2021 oznámil, že na výkone uvedeného rozsudku netrvá, pretože odsúdený bol medzičasom z výkon trestu odňatia slobody podmienčne prepustený.

Zároveň je potrebné dodať, že rozsudok Okresného súdu Békéscsaba sa týkal trestnej činnosti, ktorej sa odsúdený dopustil v skúšobnej dobe podmienčného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody uznesením Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2Ntc/3/2017, z 1. marca 2017.

V konaní o osvedčení sa v skúšobnej dobe podmienčného prepustenia zaslal 12. februára 2020 Súdny dvor Gyula, Krajskému súdu v Nitre rozhodnutia, ktorými bol odsúdený v Maďarskej republike uznaný za vinného za trestnú činnosť spáchanú v skúšobnej dobe podmienčného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody.

Zo spisového materiálu pritom vyplýva, že Krajský súd v Nitre sa už dňa 7. marca 2019 dozvedel o tom, že odsúdený je vo výkone trestu odňatia slobody v Maďarskej republike za trestnú činnosť, ktorej sa pravdepodobne dopustil v skúšobnej dobe podmienčného prepustenia (č. 1. 122). Zároveň najneskôr ku dňu 21. októbra 2020 bolo možné z odpisu z registra trestov SR zistiť, že odsúdený sa v skúšobnej dobe podmienčného prepustenia dopustil trestnej činnosti na území Maďarska, za ktorú bol právoplatne odsúdený (č. 1. 69-77 pripojeného spisu Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2Ntc/2/2021).

Krajský súd v Nitre rozhodol o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmienčného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody prvýkrát až 25. augusta 2021 a následne po zrušení tohoto rozhodnutia najvyšším súdom až 22. novembra 2021.

Podľa § 68 ods. 2 Trestného zákona ak podmienčne prepustený viedol v skúšobnej dobe riadny život a plnil uložené obmedzenia a povinnosti, súd vysloví, že sa osvedčil; inak rozhodne, a to prípadne už v priebehu skúšobnej doby, že zvyšok trestu vykoná. Ak sa odsúdený nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, súd rozhodne tak, aby výkony trestov odňatia slobody nasledovali plynule za sebou.

Podľa § 68 ods. 4 Trestného zákona rovnako sa má za to, že trest bol vykonaný dňom, keď došlo k podmienčnému prepusteniu, ak súd bez viny odsúdeného do roka od uplynutia skúšobnej doby nerozhodol, že odsúdený zvyšok trestu vykoná. Súd môže tak rozhodnúť do dvoch rokov, ak sa proti obvinenému vedie trestné stíhanie pre úmyselný trestný čin spáchaný v skúšobnej dobe podmienčného prepustenia.

Z uvedených ustanovení Trestného zákona vyplýva, že o tom, že sa podmienčne prepustený v skúšobnej dobe neosvedčil, musí konajúci súd rozhodnúť do jedného roka od uplynutia skúšobnej doby. Neskôr, avšak len do dvoch rokov od uplynutia skúšobnej doby tak môže súd urobiť len ak nemožnosť skoršieho rozhodnutia zaviniť odsúdený, alebo ak sa v skúšobnej dobe podmienčného prepustenia voči odsúdenému vedie trestné stíhanie.

Podmienku, v zmysle § 68 ods. 4 Trestného zákona, že sa proti odsúdenému vedie trestné stíhanie pre úmyselný trestný čin je potrebné vykladať tak, že trestné stíhanie obvineného pre iný úmyselný trestný čin, spáchaný v skúšobnej dobe podmienčného prepustenia, musí

prebiehať v lehote do dvoch rokov od uplynutia skúšobnej lehoty a musí byť v tejto lehote aj právoplatne skončené, aby bolo možné o neosvedčení sa odsúdeného rozhodnúť v lehote do dvoch rokov po uplynutí skúšobnej doby (primerane R 71/1999). Inak sa má za to, že sa osvedčil. Ak je totiž odsúdený trestne stíhaný za trestný čin, ktorý mal spáchať v skúšobnej dobe, o ktorom treba najskôr rozhodnúť, súd vo vykonávacom konaní nemôže rozhodnúť, že sa trest alebo zvyšok trestu vykoná, pokiaľ sa nezistia iné dôvody na také rozhodnutie, ale je povinný vyčekať na právoplatné skončenie tohto trestného stíhania. Ak však toto trestné stíhanie nie je právoplatne skončené v lehote jedného roka (resp. dvoch rokov) od uplynutia skúšobnej doby, súd nemôže rozhodnúť o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe.

Zmyslom uvedenej podmienky totiž je, aby mal súd potrebný časový priestor na posúdenie toho, či odsúdený viedol v skúšobnej dobe riadny život a plnil uložené obmedzenia a povinnosti a zistil či počas plynutia skúšobnej doby spáchal inú trestnú činnosť.

Inými slovami, **ak odsúdený spáchal trestný čin síce v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia, ale trestné stíhanie pre tento iný trestný čin sa právoplatne skončilo ešte v skúšobnej dobe, potom na vznik zákonnej fikcie osvedčenia sa uplatní lehota jedného roka podľa ustanovenia § 68 ods. 4, prvá veta Trestného zákona a nie lehota dvoch rokov podľa § 68 ods. 4, druhá veta Trestného zákona. Pre predĺženie lehoty jedného roka na dva roky totiž nie je splnená podmienka vedenia trestného stíhania v lehote po skončení skúšobnej doby.**

V danom prípade bol odsúdený podmienne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody 1. marca 2017 a bola mu určená skúšobná doba vo výmere 3 roky, ktorej plynutie skončilo 1. marca 2020.

Následne odsúdený 18. marca 2017 spáchal na území Maďarska úmyselnú trestnú činnosť, pre ktorú bolo v priebehu skúšobnej doby vedené na území Maďarska trestné stíhanie, ktoré právoplatne skončilo 24. septembra 2019. Uvedené trestné stíhanie teda skončilo ešte počas plynutia skúšobnej doby podmieneného odsúdenia na území Slovenskej republiky.

Ako už bolo uvedené, príslušný krajský súd sa o tom, že odsúdený počas skúšobnej doby spáchal trestnú činnosť, dozvedel najneskôr 7. marca 2019. Dňa 12. februára 2020 zaslali maďarské justičné orgány krajskému súdu rozhodnutia, ktorými bol odsúdený uznaný za vinného a zároveň minimálne od 21. októbra 2020 bola táto skutočnosť zrejma i z odpisu z registra trestov.

Krajský súd mal teda k dispozícii dostatočný časový priestor na to, aby do jedného roka od uplynutia skúšobnej doby - teda do 1. marca 2021 rozhodol o prípadnom neosvedčení sa odsúdeného.

Zo spisového materiálu však vyplýva, že krajský súd tento časový priestor jedného roka nevyužil a nerozhodol o prípadnom neosvedčení sa odsúdeného.

Sumárne povedané: keďže trestné stíhanie odsúdeného pre iný úmyselný trestný čin skončilo ešte počas plynutia skúšobnej doby podmieneného odsúdenia a krajský súd sa v dostatočnom časovom predstihu o tejto skutočnosti dozvedel, mal rozhodnúť v lehote do jedného roka od uplynutia skúšobnej doby podľa § 68 ods. 4, veta prvá Trestného zákona a nie v lehote dvoch rokov podľa § 68 ods. 4, veta druhá Trestného zákona.

62.

ROZHODNUTIE

I. Ak bola obnova konania právoplatne povolená po nadobudnutí účinnosti zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (ďalej len „Trestný poriadok“), t. j. v období po 1. januári 2006, na pokračovanie konania sa použijú vždy ustanovenia tohto zákona, a to aj vo veciach, v ktorých bola obžaloba podaná podľa zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom pred 1. januárom 2006.

II. Pokiaľ bol obvinený vzatý do väzby podľa § 403 Trestného poriadku, súd prvého stupňa, ktorý pokračuje v konaní na podklade pôvodnej obžaloby, už nerozhoduje o väzbe podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku, keďže k vzatiu obvineného do väzby došlo v súdnom konaní. To neplatí, ak bolo v rámci povolenia obnovy konania rozhodnuté o vrátení veci prokurátorovi do prípravného konania (§ 404 ods. 2 Trestného poriadku), kedy po opätovnom podaní obžaloby na obvineného, ktorý je vo väzbe, je súd podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku povinný vždy prednostne a urýchlene rozhodnúť o väzbe.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. februára 2022, sp. zn. 5 Tost 1/2022)

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 10. februára 2022, sp. zn. 5 Tost 1/2022, o sťažnosti obvineného T. I., podanej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. januára 2022, sp. zn. 5T/1/2021, rozhodol tak, že podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku napadnuté uznesenie sa **zrušuje**.

Z o d ô v o d n e n i a :

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „prvostupňový súd“) uznesením z 11. januára 2022, sp. zn. 5T/1/2021, rozhodol, že podľa 192 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. per analogiam sa obvinený T. I. ponecháva vo väzbe, pretože naďalej trvajú dôvody väzby uvedené v § 67 ods. 1 písm. a), písm. c) Trestného poriadku č. 141/1961 Zb.

Proti tomuto rozhodnutiu v zákonom ustanovenej lehote podal sťažnosť obvinený priamo po vyhlásení napadnutého rozhodnutia do zápisnice, ktorú odôvodnil jednak samotný obvinený podaním z 23. januára 2022 (č. l. 3310 - 3313), jednak prostredníctvom obhajcu JUDr. N. P. podaním z 25. januára 2022 (č. l. 3314 - 3318), v ktorých navrhol zrušiť napadnuté uznesenie a obvineného prepustiť na slobodu, alternatívne podľa § 224 ods. 7 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. prerušiť trestné stíhanie a požiadal Súdny dvor EÚ o rozhodnutie o predbežnej otázke v znení tam uvedenom. V sťažnosti obvinený predovšetkým namietal, že v jeho prípade neexistuje jednak dôvodné podozrenie zo spáchania daného skutku, jednak dôvody útekovvej ani preventívnej väzby, ako aj súhlas na jeho trestné stíhanie vyžiadaný v súlade s čl. 27 ods. 4 daného rámcového rozhodnutia.

Sťažnostný súd vzhľadom na spôsob a dôvody rozhodnutia o podanej sťažnosti nepovažuje za potrebné bližšie uvádzať dôvody podanej sťažnosti a odkazuje na jej obsah v spise.

Spisový materiál bol predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „sťažnostný súd“) na rozhodnutie o podanej sťažnosti 4. februára 2022 a vec napadla na rozhodnutie

do senátu 5 T, ktorý podľa dotknutého rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhoduje v zložení JUDr. Juraj Kliment, JUDr. Peter Hatala a JUDr. Peter Štíft.

Podľa § 192 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Tr. por.“) pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a
- b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 194 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie,

- a) rozhodne vo veci sám, alebo
- b) uloží orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby vo veci znovu konal a rozhodol, s výnimkou rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe podľa § 72 ods. 1 písm. a), d) a f), rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe, ak súd prvého stupňa rozhodol o väzbe po podaní obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste podľa § 76 ods. 3 alebo 4, rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o pokračovaní v ochrannom liečení, prepustení z ochranného liečenia alebo ukončení ochranného liečenia, ak predseda senátu rozhodoval pred ukončením výkonu trestu podľa § 446a ods. 3 alebo 4 a rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o návrhu na umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave podľa § 462.

Podľa § 567 ods. 1 Tr. por. ak bola právoplatne povolená obnova konania pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, na pokračovanie konania sa použijú ustanovenia tohto zákona, ak sú pre obvineného priaznivejšie.

Po predložení veci Najvyšší súd Slovenskej republiky ako nadriadený súd na podklade riadne a včas podanej sťažnosti oprávnenou osobou preskúmal jednak správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému bola podaná sťažnosť, jednak konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že na podklade podanej sťažnosti z dôvodov v nej neuvedených je nutné napadnuté uznesenie zrušiť, keďže bolo vydané v rozpore so zákonom a na základe nesprávneho procesného postupu.

Sťažnostný súd z predloženého spisového materiálu zistil, že na Krajský súd v Banskej Bystrici (vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 2T/31/2001) bola 19. decembra 2001 Krajskou prokuratúrou Banská Bystrica podaná obžaloba sp. zn. Kv 71/00 na obvineného T. I. pre trestný čin vraždy spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. na tam uvedenom skutkovom základe, podľa ktorého sa obvinenému v obžalobe kladie za vinu, že spoločným konaním iného úmyselne usmrtil tým spôsobom, že po vzájomnej dohode s doposiaľ najmenej dvomi nestotožnenými páchatelmi s cieľom usmrtenia E. P., zadovážil osobné motorové vozidlo zn. I. S. XXX tmavozelenej metalízy ŠPZ T. XX-XX, v tom čase evidované na T. Č., na ktorom dňa 27. júna 2000 o 11.15 hod. jazdil ako vodič, pričom týmto vozidlom spoločne prišli pred rodinný dom č. XX v T. T., časť P., kde zastavil vozidlom hneď vedľa vozidla A. S. M. ev. č. T. XXX I., v ktorom sedel E. P., následne z vozidla I. S. vystúpil jeden z nezistených páchatel'ov a najmenej 28-krát vystrelil zo samopalu vz. XX bez výrobného čísla na E. P., po čom nasadol späť do uvedeného osobného motorového vozidla, s ktorým odišli do katastra obce J. Q. a tu vozidlo pri poľnej ceste smerom na H. následne zapálili, poškodený E. P. na následky viacpočetných strelných poranení zomrel následkom vykrvácania pri prevoze do nemocnice.

O podanej obžalobe bolo rozhodnuté tým spôsobom, že rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. júna 2007, sp. zn. 2T/31/2001, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky z 11. novembra 2008, sp. zn. 2 To 1/2008, bol obvinený T. I. uznaný za vinného zo spáchania trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 183/1999 Z. z. na tam uvedenom skutkovom základe a bol mu uložený podľa § 219 ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 1. septembra 2003 trest odňatia slobody vo výmere pätnásť rokov so zaradením do tretej nápravno-výchovnej skupiny, podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona č. 300/2005. Z. z. ochranný dohľad na tri roky s podmienkami uvedenými v § 77 ods. 1 písm. a), b), c) Trestného zákona č. 300/2005. Z. z. a povinnosť nahradiť škodu poškodeným tam uvedeným a v tam uvedenej výške.

Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. júna 2021, sp. zn. 3Ntok/1/2021, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. novembra 2021, sp. zn. 4 Tost 37/2021, bolo rozhodnuté podľa § 394 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. por. o povolení obnovy konania vo veci Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2T/31/2001, v prospech obvineného T. I., podľa § 400 ods. 1 Tr. por. bol zrušený v celom rozsahu rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. júna 2007, sp. zn. 2T/31/2001, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. novembra 2008, sp. zn. 2 To 1/2008, spolu s obsahovo nadväzujúcimi rozhodnutiami a podľa § 403 Tr. por. z dôvodov § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Tr. por. bol obvinený vzatý do väzby s tým, že lehota väzby začína plynúť právoplatnosťou výroku o povolení obnovy konania a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. väzba obvineného nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Zo spisového materiálu sťažnostný súd zistil, že po vrátení spisu po rozhodnutí tunajšieho súdu o sťažnostiach ohľadom obnovy konania a vzatia obvineného do väzby, predseda senátu krajského súdu, ktorému bola po povolení obnovy konania vec pridelená, 27. decembra 2021 nariadil neverejné zasadnutie na termín 11. január 2022 o 10.30 hod. z dôvodu rozhodnutia o väzbe, na ktoré predvolal, resp. o ňom upovedomil prokurátora, obvineného a obhajcu. Z obsahu zápisnice o neverejnom zasadnutí z 11. januára 2022 vyplýva, že predmetom neverejného zasadnutia bolo rozhodnutie „o trvaní väzby“ obvineného a predseda senátu konštatoval, že o väzbe obvineného sa rozhoduje po obnove konania, ktorá bola povolená v jeho prospech na podklade pôvodnej obžaloby z roku 2001 a z uvedeného dôvodu bude krajský súd procesne postupovať podľa Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. Následne predseda senátu oboznámil podstatný obsah spisu a umožnil obvinenému sa vyjadriť ohľadom rozhodovania o väzbe, pričom po konečných návrhoch strán bolo vyhlásené uznesenie v znení uvedenom na začiatku odôvodnenia tohto rozhodnutia.

K samotnému procesnému postupu krajského súdu a napadnutému rozhodnutiu sťažnostný súd uvádza, že krajský súd procesne postupoval podľa nesprávneho zákona a napadnuté rozhodnutie bolo vydané v rozpore so zákonom, čo je odôvodnené nasledujúcimi skutočnosťami.

Krajský súd postupoval po povolení obnovy konania podľa predošlého procesného predpisu - zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) s poukazom na to, že obžaloba bola podaná ešte v roku 2001 a vec sa po povolení obnovy konania a zrušení meritórneho rozhodnutia dostala do štádia po podaní obžaloby.

V tomto ohľade musí sťažnostný súd prisvedčiť, že z prechodného ustanovenia § 564 ods. 4 Tr. por. vyplýva, že vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba na krajský súd na vykonanie konania v prvom stupni pred 1. januárom 2006, má vykonať konanie v prvom stupni príslušný krajský súd podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2006.

Zákonodarca však v osobitnom prechodnom ustanovení § 567 Tr. por., ktoré je vo vzťahu špeciality k všeobecnému prechodnému ustanoveniu § 564 Tr. por., a teda má prednosť, upravil osobitne postup týkajúci sa obnovy konania, resp. postup po povolení obnovy konania.

Z vyššie citovaného prechodného ustanovenia § 567 ods. 1 Tr. por. vyplýva, že aj v prípade, ak bola obnova konania právoplatne povolená pred dňom nadobudnutia účinnosti nového Trestného poriadku (zákona č. 301/2005 Z. z.), t. j. pred 1. januárom 2006, na pokračovanie konania sa majú použiť už ustanovenia nového Trestného poriadku (zákona č. 301/2005 Z. z.) za podmienky, že je to pre obvineného priaznivejšie. Dôkazom z opaku (argumentum a contrario, argument opačného významu) treba odvodiť, že v prípade, ak bola obnova konania právoplatne povolená po nadobudnutí účinnosti zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, t. j. v období po 1. januári 2006, na pokračovanie konania sa použijú vždy ustanovenia uvedeného nového Trestného poriadku (zákona č. 301/2005 Z. z.). V takom prípade už nie je možné postupovať podľa zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení účinnom do 31. decembra 2005 ani vo veci, v ktorej bola obžaloba podaná pred 1. januárom 2006. Uvedené vyplýva z toho, že prechodné ustanovenie § 567 ods. 1 Tr. por. je vo vzťahu špeciality k všeobecným prechodným ustanoveniam § 564 ods. 3, ods. 4 Tr. por., keďže upravuje zo všeobecného pravidla výnimku platnú pre procesný postup vo veciach týkajúcich sa konania po povolení obnovy konania, a teda v takom prípade nie je možné použiť všeobecné pravidlo uvedené v § 564 ods. 3, ods. 4 Tr. por., že vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba pred 1. januárom 2006, vykoná konanie v prvom stupni okresný súd, resp. krajský súd, na ktorý bola podaná obžaloba podľa predpisov účinných do 31. decembra 2005.

Uvedené je vecne odôvodnené aj tým, že v prípade trestného práva procesného platí v trestnom konaní všeobecne uznávaná zásada, že sa vždy postupuje podľa Trestného poriadku účinného v čase vykonávania daného úkonu, pokiaľ Trestný poriadok neustanoví inak. V tom je rozdiel od trestného práva hmotného, kde platí opačná zásada, teda trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá vždy podľa Trestného zákona účinného v čase spáchania činu a neskorší zákon je možné použiť len v prípade, ak je priaznivejší.

Z uvedeného potom vyplýva, že pokiaľ krajský súd postupoval v konaní, ktoré predchádzalo napadnutému uzneseniu, podľa predošlého procesného predpisu, t. j. podľa zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení účinnom do 31. decembra 2005, postupoval podľa nesprávneho zákona a v rozpore s prechodným ustanovením § 567 ods. 1 Tr. por. To, že v prípade procesného postupu krajského súdu išlo o nesprávny postup, je zrejmé aj z toho, že

- obvinený bol v rámci rozhodovania o povolení obnovy konania vzatý do väzby podľa § 403 Tr. por. z dôvodov § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Tr. por., pričom napadnutým uznesením bolo rozhodnuté o ponechaní obvineného vo väzbe podľa § 67 ods. 1 písm. a), písm. c) zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok),

- krajský súd konal a rozhodol napadnutým uznesením na neverejnom zasadnutí s účasťou procesných strán, avšak zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) taký inštitút nepozná (na rozdiel od teraz účinného zákona č. 301/2005 Trestný poriadok) a na neverejnom zasadnutí je možné konať len bez účasti procesných strán a keď je potrebná účasť procesných strán, musí súd konať na verejnom zasadnutí.

Z týchto dôvodov bolo nutné napadnuté uznesenie podľa § 194 ods. 1 Tr. por. zrušiť.

Ďalšou relevantnou skutočnosťou, ktorú musel sťažnostný súd posúdiť bolo to, či mal krajský súd vôbec konať ex officio (z úradnej moci či povinnosti) o ponechaní obvineného vo väzbe potom, ako bolo rozhodnuté o vzatí obvineného do väzby po povolení obnovy konania podľa § 403 Tr. por. Sťažnostný súd dospel v tejto otázke k negatívnemu záveru. V tomto ohľade treba poukázať, že k vzatiu do väzby obvineného došlo v súdnom konaní na základe toho, že bola povolená obnova konania a obvinený vykonával trest odňatia slobody uložený rozsudkom, ohľadom ktorého bola povolená obnova konania. Vec sa po povolení obnovy konania v danom prípade po zrušení meritórneho rozhodnutia v celom rozsahu dostala síce do štádia po podaní obžaloby, ale to neznamena, že súd má rozhodovať o ponechaní obvineného vo väzbe po podaní obžaloby podľa § 238 ods. 4 Tr. por. (krajský súd rozhodol napadnutým uznesením podľa § 192 zákona č. 141/1961 Zb.), keďže taká súdna kontrola väzby podľa tohto ustanovenia je odôvodnená len v prípade, že väzba pretrváva z prípravného konania, kedy je potrebné po podaní obžaloby rozhodnúť súdom o tom, či sa obvinený ponecháva vo väzbe spôsobom, za podmienok a v lehotách uvedených v § 72 ods. 4 Tr. por. a § 76 ods. 2 až 5 Tr. por. Použitie týchto ustanovení je však vylúčené v prípade vzatia obvineného do väzby podľa § 403 Tr. por. a neopodstatnenosť a nelogickosť takého rozhodovania vyplýva z tej skutočnosti, že ak sa povolí obnova konania a zároveň sa rozhodne o vzatí obvineného do väzby, po právoplatnosti takého rozhodnutia, nie je žiadny rozumný a legitímne odôvodniteľný argument, aby sa teoreticky už nasledujúci deň po právoplatnosti rozhodnutia o povolení obnovy konania a vzatia obvineného do väzby malo rozhodovať ex officio o tom, či sa obvinený ponecháva vo väzbe (v tomto ohľade je nepodstatné, že krajský súd dotknutým spôsobom o väzbe rozhodol až nasledujúci mesiac po vrátení spisu sťažnostným súdom po rozhodnutí o sťažnostiach podaných proti rozhodnutiu krajského súdu o povolení obnovy konania a vzatí obvineného do väzby). Sťažnostný súd teda túto otázku uzatvára nasledovne.

Pokiaľ bol obvinený vzatý do väzby postupom podľa § 403 Tr. por. na základe toho, že bolo rozhodnuté o povolení obnovy konania, následne už súd nerozhoduje o väzbe podľa § 238 ods. 4 Tr. por., keďže došlo k vzatiu obvineného do väzby v súdnom konaní. V takom prípade súd následne rozhoduje o väzbe iba v prípadoch podania žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu alebo ak má súd za to, že sa dôvody väzby zmenili, resp. že už netrvajú alebo v prípade rozhodovania o predĺžení celkovej lehoty väzby podľa § 76a Tr. por. Uvedené samozrejme neplatí v prípade, ak bolo v rámci povolenia obnovy konania rozhodnuté o vrátení veci prokurátorovi do prípravného konania, kedy v prípade následného opätovného podania obžaloby súd postupuje pri rozhodovaní o väzbe štandardným spôsobom vrátane rozhodovania podľa § 238 ods. 4 Tr. por.

Na základe uvedeného teda sťažnostný súd rozhodol o zrušení napadnutého uznesenia, keďže bolo vydané v rozpore so zákonom, pretože krajský súd postupoval podľa nesprávneho procesného predpisu a rozhodol o takej otázke, o ktorej nemal ex officio rozhodovať. Sťažnostný súd svoje rozhodnutie teda obmedzil len na zrušenie nezákonného rozhodnutia a nerozhodol vo veci sám ani neuložil krajskému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

* * *

63.

ROZHODNUTIE

Ak pred vydaním uznesenia o vznesení obvinenia podľa § 206 Trestného poriadku nebolo pre skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, vydané procesne účinné uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 Trestného poriadku, neznamená to bez ďalšieho, že trestné stíhanie pre daný skutok nebolo vôbec začaté. V takejto procesnej situácii treba uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré spĺňa zákonné náležitosti podľa § 206 ods. 3 Trestného poriadku, považovať vzhľadom na § 206 ods. 2 Trestného poriadku aj za uznesenie o začatí trestného stíhania, a to i vtedy, ak v jeho výroku nie je ustanovenie § 199 Trestného poriadku formálne uvedené.

Procesnú použiteľnosť zabezpečených dôkazov, okrem dôkazov, ktoré bolo možné získať z dôkazných prostriedkov aj pred začatím trestného stíhania podľa Trestného poriadku alebo podľa osobitného zákona (§ 119 ods. 3 Trestného poriadku), je nutné ale vždy posudzovať so zreteľom na to, že k začatiu trestného stíhania došlo až okamihom vydania uznesenia o vznesení obvinenia.*

* Rozhodnutie nadväzuje na stanovisko R 33/2019.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2022, sp. zn. 5 To 5/2021)

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 23. júna 2022, sp. zn. 5 To 5/2021, o odvolaní prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu zo 4. mája 2021, č. k. PK-1T/34/2020-154, rozhodol tak, že:

I. Podľa § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku napadnutý rozsudok **sa zrušuje**.

II. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku z dôvodu § 285 písm. c) Trestného poriadku sa obžalovaný **K. M.**, [...] **oslobodzuje** spod obžaloby Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 12. októbra 2020, č. k. VII/1 Gv 133/19/1000-8, pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona [...] **pretože nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný**.

Z o d ô v o d n e n i a :

Špecializovaný trestný súd (ďalej aj „prvostupňový súd“) rozsudkom zo 4. mája 2021, č. k. PK-1T/34/2020-154, rozhodol, že obžalovaný K. M. sa podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku („Tr. por.“) z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný, oslobodzuje spod obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR z 12. októbra 2020, č. k. VII/1 Gv 133/19/1000-8 (v obžalobe právne posúdený ako prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona), ktorý mal spáchať tak, že dňa 31. októbra 2016 v čase okolo 17.25 hod. telefonicky pracovníkovi Stanice technickej a emisnej kontroly obchodnej spoločnosti T. P., B., K XXX, B, E. P., vykonávajúcemu činnosť správcu budov v súvislosti s vykonávaním technických a emisných kontrol vozidiel podľa zákona č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v zmysle vyhlášky Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácii SR č. 578/2006 Z.z. so slovami „Dá Ti viac, to

nie je problém“, prisľúbil bližšie nešpecifikovaný finančný úplatok za prednostné, urýchlené a úspešné vykonanie technickej a emisnej kontroly na bližšie nezistenom vozidle zn. Audi A5 majiteľa vystupujúceho pod menom S. F. v dohodnutom termíne bez potrebnej prítomnosti prevádzkovateľa alebo vodiča vozidla a bez čakania s vozidlom na vykonanie predmetných kontrol riadne v poradí, v akom sa jednotlivé vozidlá na STK ku kontrolám dostávajú.

Proti rozsudku prvostupňového súdu v lehote ustanovenej v § 309 ods. 1 Tr. por. podal odvolanie prokurátor priamo na hlavnom pojednávaní do zápisnice po vyhlásení rozsudku proti výroku, ktorým bol obžalovaný oslobodený spod obžaloby, ktoré zdôvodnil písomným podaním z 24. júna 2021 (č. l. 161-163). Odvolanie bolo podané v neprospech obžalovaného z dôvodu, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci, nebol správne vyhodnotený zistený dôkazný stav veci a súd sa nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, teda rozsudkom porušil ustanovenia Trestného zákona a Trestného poriadku. Odvolateľ navrhol odvolaciemu súdu, aby s poukazom na § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. d) Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vrátil vec prvostupňovému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Prokurátor uviedol, že so závermi napadnutého rozsudku prvostupňového súdu sa nemožno stotožniť z viacerých dôvodov. Možno polemizovať s ťažiskovým stanoviskom trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 23. septembra 2019, S 33/2019, a to s poukazom na absenciu jeho univerzálnej a kogentnej záväznosti, z hľadiska právnej istoty na jeho problematickú aplikovateľnosť do minulosti aj na rozhodnutia vydané pred jeho prijatím a napokon aj na faktický rozpor s doterajšou rozsiahlou súdnou praxou Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR, keď poukázal, že napríklad v trestnej veci odsúdeného bývalého sudcu bol v zhodnej procesualnej situácii začatia trestného stíhania „do budúcnosti“ plne akceptovaný tento postup a rovnako pred vznesením obvinenia zadovážené dôkazy, a to ako generálnym prokurátorom pri žiadaní súhlasu na trestné stíhanie sudcu, tak aj plénom Ústavného súdu SR pri vydaní súhlasu na trestné stíhanie sudcu a tiež aj odvolacím senátom Najvyššieho súdu SR pri vydaní odsudzujúceho rozsudku z 21. marca 2018, sp. zn. 3 To 8/2017. Avšak aj pri rešpektovaní uvedeného stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR je nutné dôjsť k záveru, že nedošlo k porušeniu práv obžalovaného a je v tejto veci dostatočným a zákonným spôsobom dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný. Usvedčuje ho rozhodujúci objektívny a plnohodnotný dôkaz v podobe záznamu telekomunikačnej prevádzky z 31. októbra 2016 a 2. novembra 2016, ktorý je namieste posúdiť ako dôkaz zákonný a procesne použiteľný aj napriek nulitnosti pôvodného uznesenia o začatí trestného stíhania podľa § 199 Tr. por. z 27. septembra 2016. Samotný obžalovaný K. M. bol totiž stíhaný zákonným spôsobom a jeho práva obvineného neboli žiadnym spôsobom porušené. Uznesenie podľa § 206 ods. 1 Tr. por. vydané policajtom 30. júna 2017 (poznámka odvolacieho súdu - správne malo byť uvedené 26. januára 2018) spĺňa všetky formálne aj materiálne náležitosti tohto druhu uznesenia, a to vrátane obsahových náležitostí v zmysle § 206 ods. 3 Tr. por. Jeho práva obvineného sa plne rešpektovali a boli uplatňované až od tohto momentu, vrátane možnosti podať sťažnosť proti stíhaniu, vyjadriť sa ku skutku alebo zvoliť si obhajcu. Prítom v súlade s bodom IV. samotného stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 23. septembra 2019, S 33/2019, sa jednotlivé úkony, postupy a rozhodnutia posudzujú podľa svojho obsahu, čo znamená, že vo vzťahu ku skutku, za ktorý je obžalovaný M. stíhaný (spáchaný 31. októbra 2016), aj vydané uznesenie o vznesení obvinenia z 30. júna 2017 vyvolalo účinky začatia trestného stíhania v zmysle ustanovenia § 206 ods. 2 Tr. por. (spojenie vznesenia obvinenia a začatia trestného stíhania v jednom rozhodnutí), a to napriek tomu, že uzneseniu o vznesení obvinenia nepredchádzalo riadne a skutkovo úplne zhodné začatie trestného stíhania podľa § 199 Tr. por.

V ďalšom prokurátor poukázal, že sporný dôkaz v podobe záznamu telekomunikačnej prevádzky z 31. októbra 2016 bol získaný použitím informačno-technického prostriedku na základe odôvodneného príkazu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, č. k. BB-ŠTS-V-619-1/16-Ntt-492 z 29. septembra 2016, to znamená na základe zákonného postupu, právneho aktu oprávneného orgánu a aj po splnení všetkých zákonných (formálnych a materiálnych) podmienok, ktoré zákon na jeho vydanie vyžaduje. Následný vzťah tohto dôkazu k trestnej veci obžalovaného M. (ktorého formálne stíhanie v zmysle § 199 a § 206 Tr. por. bolo začaté 30. júna 2017) je dostatočne relevantne daný tiež. Pri alternatíve, že pôvodné začatie trestného stíhania z 27. septembra 2016 bolo vedené z titulu rozdielnosti skutku (ktorý jediný je základným atribútom a rozlišovacím znakom trestného konania ako takého) v odlišnej trestnej veci, je predmetný dôkaz záznamu telefonického rozhovoru procesný a hlavne použiteľný proti obžalovanému M. z titulu správneho výkladu ustanovenia § 115 ods. 7 Tr. por. upravujúceho možnosť použitia získaných informácií (ako dôkazu) aj v inej trestnej veci, ktorý bol konštatovaný v stanovisku trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR S 22/2020 publikovanom v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 2/2020. Pri druhej do úvahy prichádzajúcej alternatíve, a to že pôvodné začatie trestného stíhania a vydanie uznesenia podľa § 199 Tr. por. z 27. septembra 2016 bolo úplne nezákonné a teda nulité, je namieste dospieť k záveru, že tým nebolo anulované aj vedenie samotného trestného konania (pred začatím trestného stíhania) smerujúceho proti K. M. neskôr obvinenému. Príkaz sudcu pre prípravné konanie na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky možno vydať ako v prípravnom konaní po začatí trestného stíhania, tak aj pred jeho začatím v zmysle § 115 ods. 2 Tr. por. a podmienky na jeho vydanie v oboch fázach trestného konania sa nijako neodlišujú. Zabezpečenie záznamu inkriminovaného telefonického rozhovoru z 31. októbra 2016 informačno-technickým prostriedkom, na základe riadneho príkazu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu vydaného fakticky pred začatím trestného stíhania, možno teda pri konštatovaní zachovania všetkých zákonných predpokladov na formálnu a hlavne materiálnu stránku vydania súdneho príkazu v predmetnej veci považovať za dostatočne zákonné a ďalej použiteľné v trestnom konaní proti obžalovanému aj v štádiu konania pred súdom. Uvedené skutočnosti zakladajú dôvod na posúdenie dostatočnosti usvedčujúcich dôkazov na odsúdenie obžalovaného zo žalovaného skutku.

K podanému odvolaniu sa vyjadril obžalovaný prostredníctvom obhajcu JUDr. S. B. podaním z 28. júna 2021 urobeným elektronickými prostriedkami, v ktorom uviedol, že napadnutý rozsudok je v celom rozsahu zákonný a zodpovedá zistenému skutkovému aj právnomu stavu veci, pričom navrhol, aby bolo odvolanie ako nedôvodné zamietnuté podľa § 319 Tr. por. Vyjadrovateľ poukázal, že v prípade stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR S 33/2019 ide o zjednocujúce stanovisko a o taký prameň práva, ktorý nie je možné obísť. Rozhodnutie týkajúce sa bývalého sudcu, ktoré uvádza prokurátor v odvolaní, je len výsledok rozhodovacej činnosti konkrétneho senátu a uvedené nie je možné stavať do rovnakej pozície. Vyjadrovateľ rozhodne nesúhlasí, že by záznam telekomunikačnej prevádzky z 31. októbra 2016 a 2. novembra 2016 bol objektívnym a plnohodnotným dôkazom a tvrdí, že tento dôkaz nie je zákonný ani procesne použiteľný v prejednávanej veci z dôvodov uvedených obhajcom v záverečnej reči. Nestotožnil sa ani s tvrdením odvolateľa, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo v medziach zákona, pretože procesný postup policajta v zmysle § 206 ods. 1 Tr. por. nebol zákonný nie z dôvodu formálnych nedostatkov samotného uznesenia, ale došlo k zásadnému procesnému pochybeniu, keď došlo k vzneseniu obvinenia bez toho, aby pre daný skutok bolo začaté trestné stíhanie vo veci postupom podľa § 199 Tr. por. Vyjadrovateľ nesúhlasí s prokurátorom, že uznesenie o vznesení obvinenia vydané príslušným procesným policajtom 30. júna 2017 je svojou povahou aj uznesením o začatí trestného stíhania (vyjadrovateľ uviedol, že žiadne také uznesenie z 30. júna 2017, ktorým by mu bolo vznesené obvinenie, sa mu nedoručilo) s poukázaním, že vo veci činný vyšetrovateľ v predmetnom uznesení

o vznesení obvinenia z 26. januára 2018 (aj keď odvolateľ uvádza uznesenie z 30. júna 2017) sa výslovne zmieňuje hneď v prvom odseku odôvodnenia, že pre uvedený skutok bolo začaté trestné stíhanie 27. septembra 2016 a vyjadrovateľ tiež poukázal na poučenie uvedené v uznesení. Tiež uviedol, že uvedené nebolo vytknuté v rámci prokurátorského dozoru a že obžalovaný nebol v priebehu trestného konania na takú skutočnosť upozornený a prvýkrát sa to dozvedel až z odôvodnenia odvolania prokurátora a v tomto smere sa javí, že ide o účelovú argumentáciu odvolateľa. Tiež nesúhlasí s odvolateľom v tom, že práva obžalovaného neboli v trestnom konaní porušené s poukazom, že nebol obvinený na základe zákona a v jeho medziach. Vyjadrovateľ tiež uviedol, že v prejednávanej veci neboli produkované dôkazy preukazujúce jeho vinu. V tomto ohľade uviedol, že záznam získaný použitím ITP nie je zákonným a procesne použiteľným dôkazom. Aj keby hypoteticky pripustil opak, čo zásadne odmieta, tak z neho nevyplývajú skutočnosti, ktoré by usvedčovali obžalovaného zo spáchania trestného činu, keďže ako to namietal na hlavnom pojednávaní, hlas na zázname mu nepatrí. Ďalej uviedol, že OČTK odignorovali § 115 ods. 7 Tr. por., z ktorého vyplýva, že ide o dôkaz nezákonný a tým aj procesne nepoužiteľný, ale aj časť § 115 ods. 6 Tr. por., z ktorého vyplýva, že doslovný prepis záznamu v cudzom jazyku môže vyhotoviť tlmočník. Komunikácia, ktorej zákonnosť zachytenia v konaní namietal a ktorá bola oboznámená na hlavnom pojednávaní, kde sa s ňou prvýkrát stretol, keď v prípravnom konaní k nej vypočutý nebol, odznela v maďarskom jazyku, trestný spis neobsahuje žiadny prepis v maďarčine, opatrenie o pribratí tlmočníka a realizovaný tlmočnický úkon, pričom na túto námietku odvolateľ nezareagoval a hoci sa jedná o zjavný rozpor so zákonom, tvrdí, že dôkaz je zákonný.

Spisový materiál bol predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „odvolací súd“) na rozhodnutie o podanom odvolaní 22. júla 2021 a napadol na rozhodnutie do senátu 5T, ktorý podľa dotknutého rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhoduje v zložení JUDr. Juraj Kliment, JUDr. Peter Hatala a JUDr. Peter Štíft.

Verejnú zasadnutie odvolacieho súdu sa vykonalo v neprítomnosti obžalovaného K. M., ktorý o to výslovne požiadal písomným podaním z 22. júna 2022. Prokurátor v konečnom návrhu odkázal na písomne podané odvolanie s tým, aby odvolací súd podľa § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. d) Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vrátil vec prvostupňovému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Obhajca obžalovaného v konečnom návrhu odkázal na svoje písomné vyjadrenie k odvolaniu a navrhol, aby bolo odvolanie prokurátora zamietnuté podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaniu vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Podľa § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. odvolací súd rozhodne sám rozsudkom vo veci, ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený alebo doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom. V neprospech obžalovaného môže odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok len na základe odvolania prokurátora, ktoré bolo podané

v neprospech obžalovaného; vo výroku o náhrade škody tak môže urobiť aj na podklade odvolania poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody.

Podľa § 285 písm. c) Tr. por. súd oslobodí obžalovaného spod obžaloby, ak nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný.

Podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona („Tr. zák.“) kto inému v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu priamo alebo cez sprostredkovateľa poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok, alebo z tohto dôvodu poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok inej osobe, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.

Najvyšší súd ako odvolací súd proti rozsudku vydaným Špecializovaným trestným súdom (§ 315 Tr. por.) na základe podaného odvolania prioritne posudzoval, či nie sú splnené podmienky pre zamietnutie odvolania podľa § 316 ods. 1 Tr. por. alebo pre zrušenie napadnutého rozsudku podľa § 316 ods. 3 Tr. por., pričom skutočnosti pre také rozhodnutie nezistil. Zo spisového materiálu vyplýva, že rozsudok prvostupňového súdu bol napadnutý odvolaním podaným prokurátorom proti výroku, ktorým bol obžalovaný oslobodený spod obžaloby, čím odvolací súd preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku v celom rozsahu, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Odvolací súd zistil, že odvolanie prokurátora je dôvodné čiastočne z pohľadu namietania dôvodu oslobodenia, že sa skutok nestal.

Ku konaniu na prvostupňovom súde odvolací súd uvádza, že obžaloba bola na prvostupňový súd podaná 12. októbra 2020 a táto bola spolu s výzvou na vykonanie dôkazov doručovaná obžalovanému a jeho obhajcovi, ktorí boli spolu s prokurátorom riadne predvolaní, resp. upovedomení o termínoch hlavného pojednávania, pričom vo veci bol vydaný prvostupňovým súdom 15. októbra 2020 trestný rozkaz, č. k. PK-1T/34/2020-120, proti ktorému podal obžalovaný včas odpor. Dokazovanie bolo vykonané na hlavnom pojednávaní uskutočnenom 4. mája 2021, kedy po prednesení obžaloby prokurátorom, obžalovaný k obžalobe vyhlásil, že je nevinný a následne využil svoje právo a odmietol vypovedať (rovnako aj v prípravnom konaní), bol vypočutý svedok L. C., ktorý odmietol vypovedať (rovnako aj v prípravnom konaní), boli prehraté zvukové záznamy telekomunikačnej prevádzky ohľadom hovorov č. 920 z 31. októbra 2016 a č. 977 z 2. novembra 2016 spolu s prečítaním ich písomných prepisov, ku ktorým sa obžalovaný vyjadril, že to nebol jeho hlas a že bol v robote a hocikto mohol zobrať jeho telefón, resp. v druhom prípade, že takisto to nebol jeho hlas. Ďalej boli na hlavnom pojednávaní prečítané listinné dôkazy uvedené v zápisnici o hlavnom pojednávaní a po záverečných rečiach procesných strán a v poslednom slove obžalovaného bolo prvostupňovým súdom o obžalobe rozhodnuté spôsobom uvedeným na začiatku odôvodnenia tohto rozhodnutia.

Odvolací súd po posúdení prejednávanej veci uvádza k napadnutému rozsudku prvostupňového súdu tieto skutočnosti.

Skutok sa podľa obžaloby mal stať 31. októbra 2016. Vzhľadom k tejto skutočnosti nie je možné uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1, ods. 2 Tr. por. z 27. septembra 2016 (č. 1. 1), ktorým bolo v bode 2 na tam uvedenom skutkovom základe začaté trestné stíhanie pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Tr. zák. považovať za relevantné, keďže skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie, sa mal stať až následne po vydaní tohto uznesenia, a to s poukazom na ustanovenie § 199 ods. 3 Tr. por., z ktorého vyplýva, že uznesenie o začatí trestného stíhania musí obsahovať aj

opis skutku s uvedeným miesta, času, prípadne iných okolností, za akých k nemu došlo, t. j. v čase vydania takého uznesenia Trestný poriadok predpokladá, že skutok už bol spáchaný.

V tomto ohľade správne prvostupňový súd v napadnutom rozsudku poukázal na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 23. septembra 2019, sp. zn. Tpj 47/2019 (S 33/2019), z ktorého vyplýva, že uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 a ods. 3 Tr. por. (rovnako to platí pre vydanie uznesenia o vznesení obvinenia) môže vyvolať účinky len vtedy, ak sa vzťahuje na skutok, ktorý sa už stal. Pokiaľ prokurátor v odvolaní poukazuje na inú rozhodovaciu prax v minulosti v konkrétnej inej veci, tak odvolací súd uvádza, že uvedené stanovisko bolo prijaté práve s ohľadom na zjednotenie rozdielnej rozhodovacej praxe v otázke, či sa uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 Tr. por. môže týkať skutku, u ktorého sa predpokladá, že už bol spáchaný ako trestný čin, alebo okrem uvedenej alternatívy tiež aj skutku, ktorého spáchanie ako trestného činu sa ešte len v budúcnosti predpokladá. Z toho treba potom odvodiť aj použiteľnosť daného stanoviska, t. j. od jeho prijatia je potrebné podľa neho postupovať a treba ho aplikovať pri rozhodovaní vo všetkých právoplatne neskončených veciach, a to aj vo veciach, v ktorých bolo vydané uznesenie o začatí trestného stíhania, resp. uznesenie o vznesení obvinenia ešte pred prijatím uvedeného stanoviska, keďže z obsahu samotného stanoviska nevyplýva časové alebo iné obdobné obmedzenie jeho použitia.

Na základe uvedeného teda mal byť správny taký postup orgánov činných v trestnom konaní, že pri zistení, že skutok sa mal stať až po vydaní uznesenia o začatí trestného stíhania, malo dôjsť postupom podľa § 206 ods. 2 Tr. por. k súčasnému začatiu trestného stíhania podľa § 199 Tr. por. a k vzneseniu obvinenia podľa § 206 Tr. por. jedným uznesením.

Samotná skutočnosť, že pred vydaním uznesenia o vznesení obvinenia podľa § 206 Tr. por. nebolo vydané uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 Tr. por., neznamená, že trestné stíhanie nezačalo. Uznesenie o začatí trestného stíhania má povahu procesného rozhodnutia, ktoré policajtovi umožňuje vykonávať úkony podľa Trestného poriadku (§ 199 ods. 5 Tr. por.). Kým pre vydanie uznesenia o začatí trestného stíhania je potrebné zistiť len tie informácie a skutočnosti, ktoré umožnia opísať skutok s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za akých k nemu došlo a o aký trestný čin v tomto skutku ide (§ 199 ods. 3 Tr. por.), pre vydanie uznesenia o vznesení obvinenia treba zistiť ešte navyše aj informácie a skutočnosti, ktoré poukazujú na dostatočne odôvodnený záver, že daný skutok, ktorý napĺňa znaky trestného činu, spáchala určitá osoba (§ 206 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Preto aj keď formálne uznesenie o začatí trestného stíhania nebolo pred vydaním uznesenia o vznesení obvinenia vydané, avšak uznesenie o vznesení obvinenia spĺňa zákonné náležitosti podľa § 206 ods. 3 Tr. por., treba ho vzhľadom na § 206 ods. 2 Tr. por. považovať aj za uznesenie o začatí trestného stíhania (s poukazom na bod IV. stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 23. septembra 2019, sp. zn. Tpj 47/2019, S 33/2019). V takom prípade sa od vydania uznesenia o vznesení obvinenia (ktoré je fakticky aj uznesením o začatí trestného stíhania) posudzuje aj použiteľnosť dôkazov vykonaných v trestnom konaní odhliadnuc od dôkazov, ktoré je možné získať z dôkazných prostriedkov aj pred začatím trestného stíhania podľa Trestného poriadku alebo podľa osobitného zákona (§ 119 ods. 3 Tr. por.).

Uvedený názor má svoj podklad v spomínanom stanovisku trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR S 33/2019, a to v jeho bode IV., z ktorého vyplýva, že pri posudzovaní zákonnosti a procesných účinkov rozhodnutia je určujúci jeho vecný obsah, nie formálne označenie jeho názvu a právneho podkladu.

V prejednávanej veci samotné uznesenie o vznesení obvinenia z 26. januára 2018 (č.l. 20-27) obsahuje všetky zákonné náležitosti podľa § 206 ods. 3 Tr. por. a na základe uvedeného možno teda uzavrieť, že fakticky týmto uznesením bolo súčasne aj začaté trestné stíhanie vo veci, hoci formálne to z jeho textu nevyplýva.

V tomto smere treba poukázať na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR prijatú po vydaní predmetného stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR S 33/2019, z ktorej vyplývajú v podstate rovnaké závery (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 1. marca 2021, sp. zn. 2 TdoV 1/2019).

Prvostupňový súd v napadnutom rozsudku na tieto skutočnosti poukázal s tým, že ak by uznesenie o vznesení obvinenia splňalo obsahové náležitosti podľa § 206 ods. 3 Tr. por., vyvolalo by účinky začatia trestného stíhania podľa § 206 ods. 2 Tr. por., keď ide o spojenie vznesenia obvinenia a začatia trestného stíhania v jednom rozhodnutí, a to napriek tomu, že uzneseniu o vznesení obvinenia nepredchádzalo začatie trestného stíhania podľa § 199 Tr. por. Prvostupňový súd však už následne neuviedol žiadne skutočnosti (okrem všeobecného poukázania na zásadu stíhania len zo zákonných dôvodov), na základe ktorých dospel v tomto ohľade k opačnému záveru, z ktorého vyplývalo, že k faktickému začatiu trestného stíhania vo veci, v prejednávanej veci nedošlo uznesením o vznesení obvinenia z 26. januára 2018 a ktorý viedol prvostupňový súd ku konštatovaniu, že pre nevydanie uznesenia o začatí trestného stíhania podľa § 199 Tr. por. bolo nutné obžalovaného oslobodiť spod obžaloby podľa § 285 písm. a) Tr. por., teda že nebolo dokázané, že sa stal žalovaný skutok. Odvolací súd je toho názoru, že taký záver prvostupňového súdu nebol vecne správny a viedol k zrušeniu napadnutého rozsudku, keďže bolo dokázané, že sa stala podstata skutkového deja uvedeného v obžalobe pri zachovaní totožnosti skutku.

Odvolací súd uvádza, že z vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní vyplýva, že jediný dôkaz, o ktorý bolo možné oprieť podanú obžalobu, je záznam uskutočnenej telekomunikačnej prevádzky z 31. októbra 2016 a z 2. novembra 2016 (hovory č. 920 a 927) s poukazom, že obžalovaný a svedok L. C., ktorí mali byť podľa obžaloby účastníkmi týchto telefonických rozhovorov, odmietli vypovedať tak na hlavnom pojednávaní, ako aj v prípravnom konaní po vydaní uznesenia o vznesení obvinenia obžalovanému. Pritom na ich výpovede vykonané v trestnom konaní predtým, ktoré viedli aj k vydaniu uznesenia o vznesení obvinenia, nie je možné prihliadať, keďže ako vyplýva z vyššie uvedeného, týmto uznesením o vznesení obvinenia bolo fakticky aj začaté trestné stíhanie vo veci a navyše v prípade výpovede obžalovaného išlo o výpoveď v procesnom postavení svedka. Z obsahu prvého hovoru, ktorý je veľmi podrobný a konkrétny, možno odvodiť, že skutok sa ako taký stal, keďže ide o rozhovor medzi dvomi osobami, z ktorého je zrejmé, že ide o vybavenie technickej a emisnej kontroly pre kamaráta, ktorý prišiel z Nemecka domov, na motorové vozilo Audi A5, v prípade ktorého na ručnej brzde odišla riadiaca jednotka s tým, že za ich prednostné a úspešné vybavenie dá viac peňazí, čo treba považovať za formu úplatku ako plnenia majetkovej povahy, na ktoré nie je právny nárok (§ 131 ods. 3 Tr. zák.).

Uvedený záznam telekomunikačnej prevádzky bol pritom získaný v súlade so zákonom, čo vyplýva jednak z toho, že podľa § 115 ods. 2 Tr. por. príkaz na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky možno vydať aj pred začatím trestného stíhania a tento bol vydaný sudcom pre prípravné konanie, jednak z tej skutočnosti, že hoci bol zabezpečený v inej trestnej veci, podľa § 115 ods. 7 Tr. por., možno taký záznam ako dôkaz použiť, ak sa vedie aj v tejto veci trestné konanie pre trestný čin podľa § 115 ods. 1 Tr. por., medzi ktoré patrí aj trestný čin podplácania podľa § 333 ods. 1 Tr. zák. V tomto ohľade odvolací súd poukazuje na stanovisko trestnoprávneho kolégia

Najvyššieho súdu SR zo 17. júna 2020, sp. zn. Tpj 46/2020 (S 22/2020), ktoré bolo prijaté práve na zjednotenie výkladu ustanovenia § 115 ods. 7 Tr. por. upravujúceho možnosť použitia získaných informácií ako dôkazu v inej trestnej veci a podľa ktorého ustanovenie § 115 ods. 7 Tr. por. vyžaduje na použitie záznamu telekomunikačnej prevádzky ako dôkazu v inej veci, ako je tá, v ktorej sa odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky vykonal, ako jedinú podmienku iba to, aby aj v tejto inej trestnej veci bolo vedené trestné konanie pre niektorý z trestných činov predpokladaných v § 115 ods. 1 Tr. por. (tzv. vecná súvislosť), t. j. pre niektorý z trestných činov, ktoré zákonodarca určil ako tie, ktoré odôvodňujú taký závažný zásah do práv dotknutých osôb, akým odpočúvanie nepochybne je (princíp proporcionality) a slovo „súčasne“ použité v ustanovení § 115 ods. 7 Tr. por. sa viaže výlučne k Trestným poriadkom požadovanej právnej kvalifikácii a nie k okamihu získania či použitia záznamu telekomunikačnej prevádzky, čo znamená, že taká kvalifikácia konania, aká sa vyžaduje pre vydanie príkazu na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky podľa § 115 ods. 1 Tr. por., sa súčasne požaduje aj v inej trestnej veci, v ktorej taký príkaz vydaný nebol a v ktorej odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky nebol vykonávaný, avšak v ktorej sa legálnym spôsobom, pri dodržaní zákonom stanoveného postupu, získané informácie majú použiť.

Pokiaľ obžalovaný poukazoval, že predmetné telefonické rozhovory sú v maďarskom jazyku a že zo spisu nevyplýva, že by bol podľa § 115 ods. 6 Tr. por. pribratý tlmočník, ktorý pretlmočil uvedené telefonické rozhovory, tak odvolací súd uvádza, že v čase uskutočnenia telefonických hovorov ustanovenie § 115 ods. 6 Tr. por. neobsahovalo úpravu o možnosti pribratia tlmočníka v takom prípade (k zmene došlo novelou Trestného poriadku vykonanou zákonom č. 214/2019 Z. z. s účinnosťou od 1. augusta 2019), pričom dané ustanovenie upravuje len fakultatívnu možnosť, nie obligatórnu povinnosť takto postupovať. Obžalovaný pritom nenamietal, že by bol obsah telefonických rozhovorov v rozpore s ich prepisom uskutočneným v slovenskom jazyku a namietal iba tú skutočnosť, že nie je osobou, ktorá sa daných telefonických rozhovorov mala zúčastniť.

Odvolací súd vzhľadom na takto zistené skutočnosti, z ktorých vyplýva, že v konaní nevznikla relevantná pochybnosť ohľadom obsahu daných telefonických rozhovorov uskutočnených v cudzom jazyku (navyše pri zistení dôkaznej núdze ohľadom toho, ktoré konkrétne osoby sú účastné predmetných telefonických rozhovorov), považoval za nepotrebné a nehospodárne a v konečnom dôsledku iba zbytočne predlžujúce trestné konanie, aby v uvedenom smere zabezpečoval podľa § 115 ods. 6 Tr. por. prostredníctvom nariadenia doplnenia prepisu, vykonanie prepisu daných telefonických rozhovorov v maďarskom jazyku a jeho pretlmočenie do slovenského jazyka za účelom potvrdenia, či prepis uvedený v spise zodpovedá daným telefonickým rozhovorom.

Odvolací súd uvádza, že daný telefonický rozhovor z 31. októbra 2016 je dostatočne určitý a podrobný a možno z neho odvodiť, že sa skutok ako taký v podstatných okolnostiach stal. Také konanie tiež napĺňa všetky znaky prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Tr. zák. a v tomto ohľade je z predmetného telefonického rozhovoru zrejмый priamy úmysel konať daným spôsobom a sľúbiť úplatok, pričom riadne vykonanie technickej a emisnej kontroly motorového vozidla treba považovať za vec všeobecného záujmu, keďže ide o záujem presahujúci rámec individuálnych práv a záujmov jednotlivca, ktorý je dôležitý z hľadiska záujmov spoločnosti (§ 131 ods. 1 Tr. zák.), pretože riadne nevykonanie týchto kontrol by mohlo mať dopad na prevádzku motorového vozidla v cestnej doprave ako takej aj z pohľadu jej ďalších účastníkov.

Z vykonaného dokazovania však nebolo bez dôvodných pochybností preukázané, že osobou, ktorá telefonovala a sľubovala úplatok za prednostné vykonanie technickej a emisnej kontroly bol obžalovaný. V tomto ohľade odvolací súd uvádza, že obžalovaný poprel na hlavnom pojednávaní

vo vyjadrení po vykonaní daného dôkazného prostriedku, že by bol osobou, ktorá uskutočnila telefonický rozhovor, v ktorom bol sľúbený úplatok s tým, že jeho telefón mohla použiť na jeho pracovisku iná osoba. Obžalovaný odmietol k veci vypovedať na hlavnom pojednávaní a v prípravnom konaní po vznesení obvinenia, rovnako tak svedok L. C., ktorý mal byť podľa obžaloby druhou osobou zúčastnenou na danom telefonickom rozhovore. Zo žiadneho vykonaného dôkazu v súdnom konaní nebolo možné odvodiť, ktoré konkrétne osoby sa daného telefonického rozhovoru zúčastnili a v tomto ohľade je nedostatočné, že predmetné telefónne číslo je evidované na obžalovaného, keďže mu nie je možné automaticky pričítať, že vykonal aj daný telefonický hovor, resp. to neznamena, že ho nemohla uskutočniť iná osoba, ktorá použila jeho telefón. Odvolací súd poukazuje, že prokurátor v súdnom konaní nenavrhol vykonať žiadne dokazovanie ohľadom tejto spornej skutočnosti a pre úplnosť treba uviesť, že zo spisu vyplýva, že nebola bližšie stotožnená ani osoba S. F., ohľadom ktorej sa malo vybavovať dané vykonanie technickej a emisnej kontroly.

Na uznanie viny obžalovaného zo spáchania určitého skutku sa podľa zásady náležitého zistenia skutkového stavu veci vyžaduje, aby súd oprel svoje rozhodnutie ohľadom viny o jednoznačne zistené a bezpečne preukázane fakty, a nie iba o pravdepodobnosť. Tam, kde nie je možné bezpečne určiť, ktorý z možných variantov skutku zodpovedá skutočnosti, musí súd zvoliť tú, ktorá je pre obžalovaného priaznivejšia, resp. ak existujú rozpory alebo nedostatočné dôkazy na rozhodnutie o uznaní viny, musí tieto súd vyhodnotiť v prospech obžalovaného v zmysle zásady *in dubio pro reo* (v pochybnostiach v prospech obžalovaného).

Na základe uvedeného teda odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ prvostupňový súd obžalovaného oslobodil spod obžaloby z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný s poukazom, že nebolo začaté trestné stíhanie vo veci podľa § 199 Tr. por., postupoval vecne nesprávne a nevysporiadal sa so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, čo zakladalo dôvod zrušenia napadnutého rozsudku podľa § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por.

Odvolací súd po zrušení napadnutého rozsudku sám rozhodol rozsudkom vo veci, keďže nové rozhodnutie bolo možné urobiť na podklade skutkového stavu zisteného v napadnutom rozsudku a dospel na základe vyššie uvedených skutočností k záveru, že nebolo bez dôvodných pochybností preukázané, že žalovaný skutok spáchal obžalovaný a obžalovaného oslobodil spod obžaloby podľa § 285 písm. c) Tr. por.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom jednomyseľne.

64. ROZHODNUTIE

Žiadosť o navrátenie lehoty môžu podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku podať len subjekty v tomto ustanovení výslovne uvedené, teda len obvinený, jeho obhajca, poškodený alebo zúčastnená osoba. Iné subjekty, hoci by aj išlo o osoby oprávnené podať v prospech obvineného opravný prostriedok, takýmto právom nedisponujú.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2022, sp. zn. 1 To 3/2022)

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 27. apríla 2022, sp. zn. 1 To 3/2022, v trestnej veci obžalovaného JUDr. T. G. pre obzvlášť závažný zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2, ods. 4 písm. b) Trestného zákona, rozhodol tak, že:

I. Podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku žiadosť X. G. [...] o navrátenie lehoty na podanie odvolania proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, č. k. PK-1T/20/2020-4048, z 12. októbra 2021 **zamieta**.

II. Podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku odvolanie X. G. [...] proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, č. k. PK-1T/20/2020-4048, z 12. októbra 2021 **zamieta ako oneskorene podané**.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, č. k. PK-1T/20/2020-4084, z 12. októbra 2021 bol obžalovaný JUDr. T. G. uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2, ods. 4 písm. b) Trestného zákona.

Za to mu bol uložený podľa §§ 270 ods. 4, 38 ods. 2, ods. 3, 36 písm. j) Trestného zákona trest odňatia slobody v trvaní 13 rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona zaradený do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Zároveň mu bol podľa § 56 ods. 1 Trestného zákona uložený peňažný trest vo výške 5000,- € a podľa §§ 76 ods. 1 a 78 ods. 1 Trestného zákona mu bol uložený aj ochranný dohľad v trvaní 1 rok.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku boli poškodené strany so svojimi nárokmi na náhradu škody odkázané na civilný súdny proces.

Keďže vo vzťahu k výroku o vine a treste nebolo v zákonnej lehote podané odvolanie, v tejto časti nadobudol rozsudok právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 16. februára 2022.

Následne dňa 30. marca 2022 doručila dcéra obžalovaného X. G. na Špecializovaný trestný súd žiadosť podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku o navrátenie lehoty na podanie odvolania voči uvedenému rozsudku, ktorú spojila s podaním odvolania.

V žiadosti uviedla, že je dcérou obžalovaného. Obžalovaný jej oznámil, že prostredníctvom obhajcu JUDr. S. M. bol napadnutý odvolaním, o čom mal byť obžalovaný obhajcom uistený. Obžalovaný i ona teda boli presvedčení, že odvolanie v prospech obžalovaného bolo obhajcom podané.

Dňa 28. marca 2022 sa z medializovaných informácií dozvedela, že rozsudok voči obžalovanému nadobudol právoplatnosť, pretože obžalovaný odvolanie nepodal. Táto informácia bola pre ňu šokujúca, pretože obžalovaný mal byť obhajcom opakovane uistený o podaní odvolania.

Z uvedeného dôvodu žiada o navrátenie lehoty podľa § 64 Trestného poriadku, pretože považuje za ospravedliteľný dôvod práve situáciu, kedy bol obžalovaný svojim obhajcom uistený o podaní opravného prostriedku voči rozsudku, čo sa však ukázalo ako zavádzajúca informácia. Ona sa o tejto skutočnosti dozvedela až 28. marca 2022, a preto podáva uvedený návrh v trojdňovej lehote. Uviedla, že keďže je ako rodinný príslušník oprávnená podať v prospech obžalovaného odvolanie, je rovnako oprávnená i na podanie žiadosti o navrátenie lehoty.

Zároveň tento úkon spojila i s podaním odvolania v prospech obžalovaného proti vyššie uvedenému rozsudku, a to vo vzťahu ku všetkým jeho výrokom, pričom zároveň napadla i konanie, ktoré vydaniu rozsudku predchádzalo. Súd podľa nej rozhodoval v nezákonnom zložení, neboli vykonané žiadne dôkazy preukazujúce vinu obžalovaného. Súd sa v napadnutom rozsudku odvoláva na dôkazy, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom a bolo ignorované vykonanie dôkazov, ktorých vykonanie obžalovaný navrhoval. Navrhla preto, aby odvolací súd po rozhodnutí o povolení navrátenia lehoty na podanie odvolania, napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové rozhodnutie.

Uvedenú žiadosť následne doplnila podaniami doručenými najvyššiemu súdu 31. marca 2022 a 13. apríla 2022, v ktorých zopakovala, že obhajca svojvoľne odvolanie v prospech obžalovaného nepodal, hoci ho uistil, že podané bolo a že obžalovaný obhajcovi mailom poslal aj podklady na odôvodnenie podľa neho už podaného odvolania.

Po oboznámení sa s podanou žiadosťou X. G. prišiel najvyšší súd k záveru, že žiadosti nie je možné vyhovieť a zároveň, že podané odvolanie je potrebné zamietnuť ako oneskorene podané.

Podľa § 64 Trestného poriadku:

(1) *Ak **obvinený, jeho obhajca, poškodený alebo zúčastnená osoba** zmešká z dôležitých dôvodov lehotu na podanie opravného prostriedku, povolí jej orgán, ktorému patrí rozhodovať o opravnom prostriedku, navrátenie lehoty. O navrátenie lehoty môže oprávnená osoba požiadať do troch dní od odpadnutia prekážky. Ak nebol opravný prostriedok ešte podaný, je potrebné ho so žiadosťou spojiť. Ak ide o odvolanie proti rozsudku, možno odvolanie odôvodniť ešte v lehote ôsmich dní od doručenia uznesenia o povolení navrátenia lehoty.*

(2) *Ak bol opravný prostriedok už zamietnutý ako omeškaný, zruší orgán pri povolení navrátenia lehoty i svoje rozhodnutie o zamietnutí opravného prostriedku.*

(3) *Ustanovenia odsekov 1 a 2 sa použijú primerane aj vtedy, ak sa ukáže, že lehota na podanie opravného prostriedku, ktorý bol zamietnutý ako omeškaný, zmeškaná nebola.*

Podľa § 308 ods. 2 Trestného poriadku *v prospech obžalovaného môžu rozsudok odvolaním napadnúť okrem obžalovaného a prokurátora i príbuzní obžalovaného v priamom rade, jeho súrodenci, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh. Prokurátor môže tak urobiť i proti vôli obžalovaného.*

Ak je obžalovaný pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená, môže i proti vôli obžalovaného za neho v jeho prospech odvolanie podať aj jeho zákonný zástupca alebo jeho obhajca.

Podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku *odvolací súd zamietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene, osobou neoprávnenou alebo osobou, ktorá sa odvolania výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej istej veci už predtým výslovne vzala späť alebo bolo podané proti výroku, proti ktorému nie je prípustné.*

Z uvedeného je zrejmé, že X. G. ako dcéra obžalovaného je v zmysle § 308 ods. 2 Trestného poriadku oprávnenou osobou na podanie odvolania v jeho prospech, nie je však osobou oprávnenou na podanie žiadosti na povolenie navrátenia lehoty podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku.

Okruh subjektov oprávnených na podanie žiadosti o navrátenie lehoty nie je identický s okruhom subjektov oprávnených podať odvolanie v prospech obžalovaného, ale je naopak voči nemu zúžený.

Žiadosť o navrátenie lehoty môžu v zmysle § 64 ods. 1 Trestného poriadku podať len subjekty tam uvedené, teda výlučne len obvinený, jeho obhajca, poškodený alebo zúčastnená osoba. Iné subjekty, hoci aj by aj išlo osoby oprávnené podať v prospech obžalovaného odvolanie, takýmto právom nedisponujú.

Žiadosť o navrátenie lehoty je totiž svojím spôsobom výnimočný inštitút, a preto je logické, že okruh oprávnených subjektov na jej podanie je zúžený výlučne na osoby, ktorých práva by zmeškaním lehoty na podanie opravného prostriedku mohli byť najcitelnejšie dotknuté.

Keďže dcéra obžalovaného nie je subjekt oprávnený na podanie žiadosti na navrátenie lehoty, nemohol najvyšší súd takejto žiadosti vyhovieť.

V dôsledku tejto skutočnosti je potrebné skonštatovať, že X. G. ako dcéra obžalovaného je osobou oprávnenou na podanie odvolania v jeho prospech, avšak odvolanie bolo podané po uplynutí zákonnej lehoty upravenej v § 309 Trestného poriadku.

Preto najvyšší súd odvolanie X. G. podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku zamietol ako oneskorene podané, a to na neverejnom zasadnutí s poukazom na § 326 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

65.

ROZHODNUTIE

Ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona treba vykladať tak, že podmienka „potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody“ nie je splnená, pokiaľ k potrestaniu páchatel'a nepodmienečným trestom odňatia slobody došlo až na základe následného rozhodnutia o vykonaní pôvodne podmiennečne odloženého trestu odňatia slobody.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. marca 2021, sp. zn. 1 Tdo 32/2020)

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 24. marca 2021, sp. zn. 1 Tdo 32/2020, o dovolaní obvineného T. A. proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To/2/2020, z 19. februára 2020, rozhodol (okrem iného) tak, že:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, rozsudkom Okresného súdu Svidník, sp. zn. 3T/5/2019, z 20. novembra 2019 a uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To/2/2020, z 19. februára 2020 **bol porušený zákon** v ustanovení § 47 ods. 2 Trestného zákona a § 319 Trestného poriadku **v neprospech obvineného T. A.**

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To/2/2020, z 19. februára 2020 a rozsudok Okresného súdu Svidník, sp. zn. 3T/5/2019, z 20. novembra 2019 **zrušuje.**

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Okresnému súdu Svidník **prikazuje**, aby vec v potrebnom rozsahu **znovu prerokoval a rozhodol.**

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Okresného súdu Svidník, sp. zn. 3T/5/2019, z 20. novembra 2019 (č. l. 325 - 332) bol obvinený T. A. uznaný za vinného zo spáchania zločinu znásilnenia v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona k § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s **dokonaným** zločinom sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona - oba s poukazom na § 139 ods. 1 písm. b) Trestného zákona (pričom už bol dvakrát potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody za trestné činy uvedené § 47 ods. 2 Trestného zákona), ktorých sa dopustil na tom skutkovom základe, že

dňa 1. októbra 2018 v čase okolo 16.00 hod. na schodisku rodinného domu č. X v obci W. I., okr. L., v stave pod vplyvom alkoholu schytil zozadu za krk W. U., o ktorej vedel, že je tehotná, odtiahol ju do kuchyne domu, kde jej prikázal, aby sa vyzliekla donaha, inak zabije ju aj dieťa a ublíži jej priateľovi, v dôsledku čoho z obavy o seba a o svoje očakávané dieťa, keďže v tom čase bola v 7. mesiaci tehotenstva ho uposlúchla, následne ju nahú hodil na posteľ, a so stiahnutými nohavicami a trenírkami si na ňu ľahol a zakrývajúc jej ústa rukou s vyhrázkou, aby bola ticho a urobila to, čo žiada, snažil sa roztrahať jej nohy a vniknúť svojim pohlavným údom do jej vagíny, čo sa mu však kvôli jej aktívnej obrane nepodarilo, preto od tohto svojho konania upustil a následne priložil jej ruku na svoj stoporený pohlavný úd a prikázal jej, aby mu ho masturbovala, čo ona už z vyššie uvedenej obavy vykonávala po dobu asi pol minúty, pričom ho prosila, aby prestal, po čom bez toho, aby u neho došlo k vyvrcholeniu, od ďalšieho svojho konania upustil, obliekol sa a odišiel preč, pričom

poškodenej W. U. nespôsobil žiadne také zranenia, ktoré by si vyžiadali jej práceneschopnosť spojenú s dobou liečenia, pričom takéhoto konania sa dopustil napriek tomu, že bol opakovane potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody, a to

- trestným rozkazom Okresného súdu Svidník, sp. zn. 1T/114/2009, zo dňa 12. novembra 2009, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 27. novembra 2009, ktorým bol uznaný za vinného zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 roky, ktorého výkon bol podmiennečne odložený s určením skúšobnej doby v trvaní 4 a 1/2 roka s probačným dohľadom a vzhľadom na neosvedčenie sa v skúšobnej dobe, bol výkon tohto trestu nariadený uznesením Okresného súdu Svidník, sp. zn. 1T/114/2009, zo dňa 15. júna 2011, so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, pričom bol z výkonu tohto trestu podmiennečne prepustený dňa 19. januára 2016 s určením skúšobnej doby 4 roky,

- rozsudkom Okresného súdu Svidník, sp. zn. 1T/12/2011, zo dňa 6. apríla 2011, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 22. apríla 2011, ktorým bol uznaný za vinného zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 4 a 1/2 roka, pričom bol z výkonu tohto trestu podmiennečne prepustený dňa 19. januára 2016 s určením skúšobnej doby 4 roky.

Za to bol menovanému uložený podľa § 200 ods. 2 Trestného zákona, § 47 ods. 2 Trestného zákona, § 41 ods. 1 Trestného zákona, § 37 písm. g) a písm. h), § 36 písm. l) Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 20 (dvadsať) rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Zároveň súd prvého stupňa uložil obvinenému podľa § 73 ods. 2 písm. a) Trestného zákona ochranné sexuologické liečenie ústavnou formou a podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona aj ochranné protialkoholické liečenie ambulantnou formou.

Krajský súd v Prešove uznesením, sp. zn. 5To/2/2020, z 19. februára 2020 (č. l. 351 - 356) rozhodol tak, že odvolanie obvineného podľa § 319 Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné.

Obvinený T. A. podal prostredníctvom obhajcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove dovolanie, a to s poukazom na dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku (bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa) a podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť) argumentujúc **nasledovne:**

Bol mu uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, pretože nemala byť aplikovaná zásada „trikrát a dost“, t. j. trest mu nemal byť ukladaný s použitím § 47 ods. 2 Trestného zákona. Rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia - majúc na mysli § 39 ods. 2 písm. c) Trestného zákona (kvôli tomu, že trestnej činnosti sa dopustil v stave zmenšenej pričetnosti, preto mu bolo možné uložiť aj miernejší trest) ako aj ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona v spojitosti s aplikáciou zásady „trikrát a dost“, a to tak, že: „Vzhľadom k právnej kvalifikácii konania odsúdeného aj v zmysle ust. § 47 ods. 2 Trestného zákona považujeme za potrebné zdôrazniť, že ide o ustanovenie, ktorého (sporná) ústavnosť bola predmetom konania pléna Ústavného súdu SR. Nálezom Ústavného súdu SR z 02. novembra 2011, č. k. PL. ÚS 6/09-158, síce (vo všeobecnosti) nebol vyslovený nesúlad ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona s čl. 16 ods. 2 Ústavy SR a s čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd, avšak predmetné konanie *generovalo* protichodné názory ústavných sudcov aj novelizáciu namietaných ustanovení Trestného zákona (§ 47 ods. 2 a § 67 ods. 3) v priebehu konania na ústavnom súde. Napokon aj v odôvodnení citovaného nálezu ÚS prijatého väčšinou pléna sa konštatuje: *Z hľadiska prísnosti trestu, teda primeranosti (v užšom zmysle) zvolených právnych prostriedkov, najmä v niektorých, i keď vychádzajúc z doterajšej súdnej praxe skôr ojedinelých prípadoch, sa posudzovaná zákonná úprava môže javiť na hrane ústavnosti.* Bez snahy akýmkoľvek spôsobom zľahčovať trestnú činnosť odsúdeného musíme konštatovať, že aplikácia zásady *trikrát a dosť* je u odsúdeného vzhľadom na predchádzajúce odsúdenia skutočne na *hrane ústavnosti*. Odsúdený bol v predchádzajúcom období odsúdený a potrestaný v dvoch prípadoch práve za spáchanie trestného činu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, čo je možné považovať za prípady relatívne bežnej kriminality. Navyac prvé odsúdenie za lúpež v základnej skutkovej podstate bolo realizované len v tzv. skrátenom konaní trestným rozkazom a bol mu uložený len podmienkový trest odňatia slobody, ktorého výkon však bol neskôr nariadený. Odsúdený predchádzajúce dve odsúdenia vykonával súvisle a z oboch týchto odsúdení bol podmienkovo prepustený. **Sporným sa v tomto smere javí výklad ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona v časti nevyhnutnej podmienky pre aplikáciu tohto ustanovenia dvakrát potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody.** Vo všeobecnosti za potrestanie nepodmienečným trestom odňatia slobody je potrebné považovať aj rozhodnutie o výkone podmienkovo odloženého trestu odňatia slobody v zmysle § 50 ods. 4 Trestného zákona, ako to konštatuje v napadnutom rozhodnutí odvolací súd. **Na druhej strane je otázne, či termíny potrestaný uvedené v § 47 ods. 2 Trestného zákona a v § 128 ods. 7 Trestného zákona sú obsahovo totožné.** Z hľadiska gramatického totiž ide o rozličné vetné tvary, ktoré môžu mať (a podľa nášho názoru aj majú) iný obsah (a teda právny význam). Za tejto situácie by terminologické spojenie *byť dvakrát potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody* znamenalo, že pre splnenie podmienok na uloženie trestu postupujúc podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona je nevyhnutné byť dvakrát potrestaný (priamo) nepodmienečným trestom odňatia slobody (premenená podmienka nepostačuje). Tomuto výkladu zodpovedá aj zmysel špeciálneho ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré obsahuje ukladanie trestov podľa zásady *trikrát a dosť* a ktoré sa má vzťahovať iba na predchádzajúcu závažnú kriminalitu, ktorá nachádza svoje vyjadrenie aj v druhu, výmere a spôsobe výkonu uloženého trestu. Za závažný kriminálny delikt hodný zápočtu *predchádzajúceho potrestania* podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona by rozhodne nemal byť považovaný trestný čin, za ktorý súd uloží páchatelovi podmienkový trest odňatia slobody (hoci bol jeho výkon v neskoršom období nariadený). Pri zdôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd argumentuje aj dôvodovou správou k zákonu č. 171/2003 Z. z., z ktorej vyplýva prísnejší postih recidivujúcich páchatelov, u ktorých právoplatne uložené tresty odňatia slobody nemali žiaden vplyv na ich prevýchovu, pričom sa primárne nevychádza z predpokladu opakovaného výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody, ale z opakovania recidívy a minimálneho prevýchovného účinku uloženého trestu. S takýmto výkladom nie je možné súhlasiť, pretože podstata zásady *trikrát a dosť* spočíva v recidíve kriminálnych konaní, ktoré už boli zavŕšené výkonom nepodmienečného trestu odňatia slobody. Inými slovami povedané **prísne trestať v zmysle tejto zásady je potrebné páchatelov, ktorí spáchajú závažný kriminálny čin citovaný v § 47 ods. 2 Trestného zákona, vykonajú za tento čin nepodmienečný trest, svoje konanie v neskoršom období opakujú a opäť za závažný kriminálny čin citovaný v § 47 ods. 2 Trestného zákona vykonajú nepodmienečný trest odňatia slobody.** V neskoršom období po tom, čo na nich (zrejme) nemal ani opakovaný výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody žiaden účinok, spáchajú po tretíkrát trestný čin vymenovaný v § 47 ods. 2 Trestného zákona. V zmysle uvedenej úvahy teda pre aplikáciu zásady *trikrát a dosť* je **nutné vychádzať z opakovanej kvalifikovanej recidívy, teda recidívy, ktorá v sebe zahŕňa spáchanie závažného kriminálneho činu citovaného v § 47 ods. 2 Trestného zákona s aspoň čiastočným výkonom nepodmienečného trestu odňatia slobody (ktorý je bezo sporu najprísnejším druhom trestu).**

Kriminálna história odsúdeného však nepredstavuje kvalifikovanú recidívu v zmysle skôr uvedenej argumentácie, pretože odsúdený bol vo výkone trestu odňatia slobody pred posudzujúcim odsúdením len jediný raz a aj keď mu boli uložené dvomi rozhodnutiami dva trestu odňatia slobody (jeden podmienený s neskorším nariadením jeho výkonu a jeden nepodmienený), tieto vykonával súvisle ako trest jediný. V tejto súvislosti možno poukázať aj na znenie ust. § 101 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov o výkone trestu odňatia slobody, v zmysle ktorého *postupne uložené doteraz celkom nevykonané tresty sa považujú z hľadiska výkonu trestu za trest jediný*. Z materiálneho hľadiska teda **neboli splnené podmienky dvoch potrestaní nepodmieneným trestom odňatia slobody**, preto aplikácia § 47 ods. 2 Trestného zákona pri ukladaní trestu odsúdenému nebola správna, čím došlo k porušeniu zákona v neprospech odsúdeného. V súvislosti s použiteľnosťou ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona v materiálnom (nie iba formálnom) ponímaní pri ukladaní trestu, je pri úvahách o treste nesprávne vylúčiť aplikáciu ustanovenia § 39 ods. 2 písm. c) Trestného zákona (aj pri použití § 47 ods. 2 Trestného zákona) a toto ustanovenie aplikovať len v medziach minimálnej trestnej sadzby uvedenej v § 47 ods. 2 Trestného zákona (... *nemôže takému páchatelovi uložiť trest odňatia slobody pod 20 rokov*). Súd prvého stupňa v odôvodnení odsudzujúceho rozsudku správne konštatoval, že *Zistená sexuálna deviácia preto nepochybne mala vplyv na schopnosť obžalovaného ovládať svoje konanie (podstatne znížila jeho ovládaniu schopnosť), čo vedie k záveru, že obžalovaný skutok spáchal v stave zmenšenej pričetnosti*. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí nespochybnil znalecký záver o tom, že odsúdený sa svojho konania dopustil ako osoba, ktorej ovládacie schopnosti boli podstatne znížené pod vplyvom sexuálnej deviácie, pričom však zdôrazňuje aj vplyv užitého alkoholu. V ďalšom odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolací súd konštatuje: *Zmenšená pričetnosť v podstatnej miere vo všeobecnosti môže byť okolnosťou opodstatňujúcou použitie zmierňovacieho ustanovenia § 39 ods. 2 písm. c) Trestného zákona pri ukladaní trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej zákonom. V prípade ukladania trestu odňatia slobody aj za použitia podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona možno zmenšenú pričetnosť páchatel'a hodnotiť ako okolnosť hodnú osobitného zreteľa, v dôsledku ktorej môže súd ukladať trest odňatia slobody v rozpätí od 20 do 25 rokov. To vyplýva zo znenia tohto ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona, podľa ktorého páchatel'ovi uloží trest na doživotie, ak sú splnené podmienky uvedené v ods. 1 písm. a) a b); inak mu uloží trest odňatia slobody na 25 rokov, ak tomu nebránia okolnosti hodné osobitného zreteľa. Súd však nemôže takému páchatel'ovi uložiť trest odňatia slobody pod 20 rokov. Ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona má totiž kogentnú povahu, čo znamená, že pri ukladaní trestu sa postupuje podľa pravidla v ňom uvedenom a nepripúšťajú sa odchýlky z takéhoto pravidla. Trestný zákon vo všeobecnej časti, druhá hlava, druhý diel v ustanoveniach § 34 až § 45 ustanovil Základné zásady ukladania sankcií. Ustanovenia o ukladaní a výkone jednotlivých druhov trestov sú uvedené až následne v treťom diele druhej hlavy v § 46 až § 65 Trestného zákona, pričom tieto ustanovenia len dopĺňajú základné zásady ukladania sankcií, teda ich nevylučujú. Základné zásady ukladania sankcií platia pre ukládanie všetkých druhov trestov (preto sú základné) majú všeobecný charakter a určitú nadradenosť voči ustanoveniam o ukladaní jednotlivých druhov trestov. Aplikujú sa vždy a pri ukladaní všetkých druhov trestov s výnimkou, ak z povahy veci ich aplikácia neprichádza do úvahy (napr. § 40 Trestného zákona pri zločinoch). Práve ustanovenie o ďalšom treste (§ 43 Trestného zákona) je vhodným príkladom ukážky nadradenosti základných zásad ukladania sankcií pred ustanoveniami o ukladaní jednotlivých trestov, teda aj pred ustanovením § 47 ods. 2 Trestného zákona a vhodne ilustruje to, že zákaz uloženia nižšieho trestu ako 20 rokov (uvedený v ustanovení § 47 ods. 2 Trestného zákona) je len relatívny (teda nie je absolútny a neuplatní sa vždy za každých okolností)* - JUDr. Peter Šamko: *Možnosti uzavretia dohody o vine a treste v prípade ukladania trestu podľa zásady trikrát a dosť*, www.pravne.listy.sk, 25. novembra 2012). Práve na základe uvedenej argumentácie nie je možné súhlasiť s názorom odvolacieho súdu, že ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona upravujúce ukládanie trestu podľa tzv. zásady trikrát a dosť je

špeciálnym ustanovením, ktoré upravuje ukladanie trestu pre konkrétne prípady, a preto v prípade jeho aplikácie deroguje (ruší, odvoláva platnosť) všeobecné pravidlá pri ukladaní trestu. Inak povedané, uplatnenie špeciálneho ustanovenia má prednosť pred všeobecnejšími ustanoveniami. Ak by teda platila argumentácia súdu, potom by pri vhodne citovanom príklade v súvislosti s aplikáciou § 43 Trestného zákona bolo potrebné ukladať tresty odňatia slobody vyššie ako 25 rokov. Napokon ani z nálezu Ústavného súdu SR (PL. ÚS 6/2009) nevyplýva nemožnosť uloženia trestu nižšieho ako 20 rokov pri ukladaní trestu podľa zásady *trikrát a dost'*, ale naopak toto rozhodnutie poukazuje na široký priestor individualizácie trestu, napríklad aj za použitia ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu. Ďalším významným argumentom pre konštatovanie, že zákaz uloženia trestu odňatia slobody pod dvadsať rokov stanovený v § 47 ods. 2 *in fine* Trestného zákona je zákazom relatívnym (nie absolútnym) za situácie, ak to umožňujú základné zásady ukladania sankcií, je dôsledná analýza ustanovenia § 39 ods. 2 písm. c) Trestného zákona Ak je možná aplikácia ustanovenia § 39 ods. 2 písm. c) Trestného zákona aj pri tzv. super zločinoch uvedených v § 39 ods. 3 písm. a) Trestného zákona, pri ktorých je možné uložiť iba trest odňatia slobody na doživotie a aj pri týchto super zločinoch je možné ukladať aplikáciou § 39 ods. 2 písm. c) Trestného zákona trest odňatia slobody pod hranicu 20 rokov (súd nie je viazaný obmedzeniami uvedenými v odseku 3), potom neexistuje rozumný argument vylučovať aplikáciu 39 ods. 2 písm. c) Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu za trestný čin spáchaný v stave zmenšenej pričetnosti pri súčasnom použití zásady *trikrát a dost'* ustanovenej v § 47 ods. 2 Trestného zákona. Posudzujúc predmetnú trestnú vec cez prizmu naznačených právnych (a to zákonných aj aplikačných) nedokonalostí, cez posúdenie osoby odsúdeného s vrodenu sexuálnou deviáciou (ktorá napriek opakovaným forenzným psychiatrickým vyšetreniam, nedbalo vykonaným, nebola dlhodobo diagnostikovaná) a cez analýzu jeho kriminálnej histórie (ktorá nepredstavuje páchanie skutkov v kvalifikovanej kategórii typovo zvlášť závažných trestných činov, ale relatívne bežnú kriminalitu) je nevyhnutné konštatovať extrémny exces z požiadavky primeranosti trestu k spáchanému trestnému činu, a tým aj absenciu elementárnej spravodlivosti napadnutého rozhodnutia“. Obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že:

- rozsudkom vysloví, že uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To/2/2020, z 19. februára 2020 a konaním, ktorému predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 39 ods. 2 písm. c) Trestného zákona, § 47 ods. 2 Trestného zákona, a síce v neprospech obvineného,
- dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu zruší a napokon
- Krajskému súdu v Prešove prikáže, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila **prokurátorka** Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky nasledovne:

„1/ Stotožňujem sa s námietkou obhajoby, že ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu podľa § 39 Trestného zákona, ktoré sú obsiahnuté v základných zásadách ukladania trestov, možno aplikovať aj na ukladanie trestu podľa zásady *trikrát a dost'* (Rovnako, ako sa bežne používajú aj iné základné zásady ukladania sankcií - napríklad úhrnný, súhrnný a ďalší trest.) Použitie ustanovenia § 39 ods. 2 písm. c) Trestného zákona (z dôvodu zmenšenej pričetnosti obvineného) teda nebolo v predmetnej veci vylúčené.

Napriek tomu je však potrebné konštatovať, že nepoužitie moderačného oprávnenia podľa § 39 Trestného zákona nezakladá žiadny dovolací dôvod - ani podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (pretože sa nejedná o ustanovenie kogentnej povahy), ani podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku (pretože pokiaľ súd neuložil trest v rámci zníženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že bol uložený trest mimo zákonom stanovenú trestnú sadzbu). V tejto súvislosti poukazujem na Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR č. R 5/2011, publikované v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 1/2011).

2/ Zásadnou námietkou obhajoby - relevantnou z hľadiska naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je však námietka nesprávneho použitia § 47 ods. 2 Trestného poriadku - t. j. ustanovenia kogentnej povahy.

Na aplikáciu uvedeného zákonného ustanovenia nebola splnená podmienka predchádzajúceho dvojnásobného potrestania obvineného nepodmienečným trestom odňatia slobody za niektorý z trestných činov taxatívne uvedených v § 47 ods. 2 Trestného zákona.

Podľa § 128 ods. 7 Trestného zákona sa „potrestaným“ rozumie ten odsúdený, ktorý celkom alebo sčasti vykonal súdom uložený trest (pokiaľ odsúdenie nebolo zahladené).

Je pravdou, že obv. T. A. bol pred spáchaním inkriminovaného trestného činu dvakrát právoplatne odsúdený za trestný čin uvedený v § 47 ods. 2 Trestného zákona.

Prvýkrát bol odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Svidník, sp. zn. 1T/114/2009, z 12.11.2009 za trestný čin podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov s podmienčným odkladom jeho výkonu.

V priebehu skúšobnej doby sa opätovne dopustil trestného činu podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol rozsudkom Okresného súdu Svidník, sp. zn. 1T/12/2011, zo 6.4.2011 uložený už nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 4 a pol roka - do výkonu ktorého nastúpil dňa 22.4.2011.

Následne, počas výkonu uvedeného trestu vo veci 1T/12/2011 bolo uznesením Okresného súdu Svidník z 15.6.2011 rozhodnuté o premene podmienčného trestu vo veci 1T/114/2009 a nariadení výkonu nepodmienečného trestu, ktorý začal kontinuálne vykonávať po skončení trestu vo veci 1T/12/2011.

Z uvedeného je zrejmé, že obv. T. A. vykonával obidva tresty spoločne - resp. v bezprostrednom slede po sebe - a to od 22.4.2011 do 19.1.2016 - kedy bol z výkonu uvedených trestov podmienčne prepustený.

Stotožňujem sa preto s námietkou obhajoby, že z materiálneho hľadiska neboli splnené zákonné podmienky „dvoch potrestaní“ obvineného, keďže tento vykonával bez prerušenia dva tresty de facto naraz (následne po sebe), čo sa aj v zmysle § 101 ods. 1 Zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody považuje za výkon jedného (spojeného) trestu - z čoho sa následne odvíja i posudzovanie splnenia podmienok na podmienčné prepustenie.

Z pohľadu teleologického výkladu práva zastávam názor, že pri zavedení zákonného ustanovenia podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona bolo úmyslom zákonodarcu sprísnenie postihu páchatel'a za najzávažnejšie zločiny v prípadoch, keď ani predchádzajúci opakovaný výkon trestu odňatia slobody za takéto závažné zločiny nevedol k náprave páchatel'a.

Z hľadiska pojmu „potrestanie“ možno prihliadať len k tomu trestu, ktorý bol (aspoň čiastočne) vykonaný pred spáchaním novej trestnej činnosti. (Obdobne tomu bolo aj pri predchádzajúcej právnej úprave obzvlášť nebezpečného recidivistu podľa § 41 Trestného zákona č. 140/1961 Zb.). Na rozdiel od „obzvlášť nebezpečnej recidívy“ (podľa predchádzajúcej právnej úpravy) na použitie ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona nepostačuje jedno predchádzajúce potrestanie páchatel'a, ale vyžaduje sa výkon dvoch nepodmienečných trestov odňatia slobody, ktoré opakovane nesplnili svoj účel a nevedli k náprave páchatel'a.

Z uvedeného logicky vyplýva, že pokiaľ páchatel' po výkone prvého nepodmienečného trestu za zločin uvedený v § 47 ods. 2 Trestného zákona opätovne spácha obdobný zločin, za ktorý si (aspoň čiastočne) vykoná v poradí druhý nepodmienečný trest - a napriek týmto dvom vykonaným trestom odňatia slobody po tretíkrát spácha obdobný zločin - splní zákonné podmienky na použitie ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona (Dvakrát po sebe sa totiž vykonané nepodmienečné tresty u neho minuli účinku).

Obv. T. A. bol však za prvý trestný čin uložený len podmienený trest odňatia slobody (čo zrejme zodpovedalo aj nižšej závažnosti spáchaného skutku) a k premene podmienky došlo až po jeho odsúdení za ďalší trestný čin.

Pred spáchaním prejednávaneho trestného činu (za ktorý bol obv. T. A. uložený trest podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona) teda obvinený nebol dvakrát vo výkone trestu - t. j. nemožno hovoriť o opakovanom zlyhaní a opakovanom nesplnení účelu výkonu trestu odňatia slobody.

Niet pochyb o tom, že pred spáchaním inkriminovaného trestného činu (ktorý je t. č. predmetom prejednávania) bol obvinený vo výkone trestu len jedenkrát - a na tejto skutočnosti nič nemení ani skutočnosť, že išlo o spoločný (resp. na seba nadväzujúci) výkon dvoch samostatne uložených trestov.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti zastávam názor, že v danej veci neboli splnené zákonné podmienky na použitie ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona.

Nesprávnym použitím tohto kogentného ustanovenia Trestného zákona bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a preto navrhujem dovolaniu obvineného T. A. vyhovieť“.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatorne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dovolanie obvineného je dôvodné.

* * *

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), **trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona)** a pod.

Čo sa týka dovolacích námietok obvineného súvisiacich s aplikáciou zásady „*trikrát a dost*“ podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona, najvyšší tieto považuje za opodstatnené a uvádza:

§ 47

Trest odňatia slobody na doživotie

(1) Trest odňatia slobody na doživotie môže súd uložiť iba za trestný čin, za ktorý to tento zákon v osobitnej časti dovoľuje, a len za podmienok, že

a) uloženie takého trestu vyžaduje účinná ochrana spoločnosti a

b) nie je nádej, že by páchatel'a bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na dobu do dvadsaťpäť rokov.

(2) Ak súd odsudzuje páchatel'a za dokonaný trestný čin úkladnej vraždy podľa § 144, vraždy podľa § 145, ublíženia na zdraví podľa § 155, nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 2, 3 alebo 4, obchodovania s ľuďmi podľa § 179, zverenia dieťaťa do moci iného podľa § 180 ods. 2 alebo 3 alebo podľa § 181, brania rukojemníka podľa § 185, zavlčenia do cudziny podľa § 187, **lúpeže podľa § 188, vydierania podľa § 189 ods. 2, 3 alebo 4, hrubého nátlaku podľa § 190 alebo § 191 ods. 2, 3 alebo 4, **znásilnenia podľa § 199, sexuálneho násillia podľa § 200**, sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 2, 3 alebo 4, týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208, všeobecného ohrozenia podľa § 284, ohrozenia bezpečnosti vzdušného dopravného prostriedku a lode podľa § 291, zavlčenia vzdušného dopravného prostriedku do cudziny podľa § 293, založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296, založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny podľa § 297, teroru podľa § 313 alebo § 314, násilného prekročenia štátnej hranice podľa § 354 ods. 2, 3 alebo 4, prevádzacstva podľa § 355 ods. 3, 4 alebo 5, výroby detskej pornografie podľa § 368, genocidia podľa § 418, teroristického útoku podľa § 419, niektorých foriem účasti na terorizme podľa § 419b, financovania terorizmu podľa § 419c, cestovania na účel terorizmu podľa § 419d alebo neľudskosti podľa § 425, ktorý **už bol za takéto trestné činy, hoci aj v štádiu pokusu, dvakrát potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody**, uloží mu trest odňatia slobody na doživotie, **ak sú splnené podmienky uvedené v odseku 1 písm. a) a b)**; inak mu uloží trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov, ak tomu nebránia okolnosti hodné osobitného zreteľa. **Súd však nemôže takému páchatel'ovi uložiť trest odňatia slobody pod dvadsať rokov.****

Z predloženého spisu vyplýva nasledovné:

1. Trestným rozkazom Okresného súdu Svidník, sp. zn. 1T/114/2009, z 12. novembra 2009 (č. l. 166 a nasl. spisu), ktorý nadobudol právoplatnosť 27. novembra 2009 bol obvinený T. A. uznaný za vinného zo spáchania **zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona**, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, ktorého výkon bol podmiennečne odložený s určením skúšobnej doby vo výmere 4 (štyri) a pol roka s probačným dohľadom.

2. Rozsudkom Okresného súdu Svidník, sp. zn. 1T/12/2011, zo 6. apríla 2011, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 22. apríla 2011, bol obvinený T. A. uznaný za vinného zo spáchania **zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona**, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky a 6 (šest) mesiacov.

- Okresný súd Svidník uznesením, sp. zn. 1T/114/2009, z 15. júna 2011, (č. l. 170 spisu) rozhodol o neosvedčení sa obvineného T. A. v skúšobnej dobe určenej mu pri podmiennečnom odsúdení Trestným rozkazom Okresného súdu Svidník, sp. zn. 1T/114/2009, z 12. novembra 2009 a o povinnosti vykonať trest odňatia slobody vo výmere tri roky, pričom na výkon trestu odňatia slobody menovaného zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

- Uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 2Tos/2/2016, z 19. januára 2016 (č. l. 172 - 173) bol obvinený T. A. podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona v spojení s § 415 ods. 1 Trestného poriadku podmienene prepustený z výkonu:

i) trestu odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky uloženého mu trestným rozkazom Okresného súdu Svidník, sp. zn. 1T/114/2009, z 12. novembra 2009 a vykonávaného na podklade uznesenia Okresného súdu Svidník, sp. zn. 1T/114/2009, z 15. júna 2011 (o premene PO na NEPO) a súčasne

ii) trestu odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky a 6 (šesť) mesiacov uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Svidník, sp. zn. 1T/12/2011, zo 6. apríla 2011 za súčasného určenia skúšobnej doby v trvaní 4 (štyri) roky.

Najvyšší súd poznamenáva, že k podmienčenému prepusteniu obvineného z výkonu **obidvoch** trestov došlo s poukazom na § 101 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v zmysle ktorého sa postupne uložené doteraz celkom nevykonané tresty považujú **z hľadiska výkonu trestu** za trest jediný. Tzn. že v prípade, ak sa odsúdenému postupne uložilo viacero nepodmienených trestov odňatia slobody a tieto ešte neboli celkom vykonané, považujú sa **z hľadiska ich výkonu** za trest jediný. V takom prípade súd pri rozhodovaní o podmienčenom prepustení postupuje aj v zmysle § 66 ods. 3 Trestného zákona, podľa ktorého „*ak odsúdený má vykonať viac trestov odňatia slobody, odsúdený môže byť podmienene prepustený najskôr po výkone súčtu pomerných častí uložených trestov podľa odseku 1 písm. a) až c), § 67 ods. 1 a 2 a celého zvyšku trestu podľa § 68 ods. 2*“. Ustanovenie § 101 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. predstavuje výkladové pravidlo, ktoré sa vzťahuje na posúdenie splnenia formálnych podmienok pri rozhodovaní o podmienčenom prepustení podľa § 66 a nasl. Trestného zákona. Neznamená to ale, že by obvinený bol v minulosti potrestaný nepodmieneným trestom len raz, tak ako to interpretuje dovolateľ.

3. Rozsudkom Okresného súdu Svidník, sp. zn. 3T/5/2019, z 20. novembra 2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To/2/2020, z 19. februára 2020 uznaný za vinného zo spáchania pokusu zločinu znásilnenia podľa § 14 ods. 1 k § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona a **dokonaného zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona**, oba s poukazom na § 139 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, pričom už bol dvakrát potrestaný nepodmieneným trestom odňatia slobody za trestné činy uvedené v § 47 ods. 2 Trestného zákona.

+++

Uloženie doživotného trestu odňatia slobody je viazané na splnenie prísnych zákonných podmienok, pričom Trestný zákon rozlišuje medzi jeho fakultatívnym (§ 47 ods. 1) a obligatívnym uložením (§ 47 ods. 2). Kým v prvom prípade má vo veci konajúci súd k dispozícii voľnú úvahu pre jeho uloženie, v prípade naplnenia podmienok na jeho obligatórne uloženie už túto úvahu nemá a doživotný trest odňatia slobody uložiť musí.

Pre uloženie trestu odňatia slobody na doživotie podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona, vyjadrujúceho zásadu „trikrát a dost“, musia byť súčasne (kumulatívne) splnené tieto podmienky:

1. ide o spáchanie niektorého z tam **taxatívne uvedených trestných činov**,

2. pre tieto trestné činy postačuje, ak konanie páchatel'a dospelo do štádia **pokusy trestného činu** - nevyžaduje sa, aby išlo o dokonaný trestný čin,

3. za predchádzajúce dva trestné činy bol **potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody**,

4. posledný, čiže tretí z trestných činov, musí byť **dokonaný**.

5. musia byť splnené podmienky uvedené v § 47 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného zákona (uloženie takého trestu vyžaduje účinná ochrana spoločnosti a nie je nádej, že by páchatel'a bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na dobu do dvadsaťpäť rokov).

Dovolací súd už v minulosti uviedol, že ak podmienky pod bodom 5. boli preukázateľne splnené, potom nie je možné vysloviť porušenie zákona v ustanovení § 47 ods. 1 Trestného zákona (porovnaj s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Tdo/39/2020, z 25. novembra 2020).

Ak sú súčasne prítomné okolnosti hodné osobitného zreteľa v prospech páchatel'a (najmä okolnosti viažuce sa na niektorý z činov, napr. páchatel' spáchal vraždu, keď prekročil medze nutnej obrany, ale aj okolnosti viažuce sa na páchatel'a, napr. páchatel' má dobrú prognózu prevychovateľnosti), súd uloží páchatel'ovi aj nižší trest odňatia slobody, ktorého výmera však nesmie byť nižšia než dvadsať rokov (tento prípad podľa rozhodnutí súdov nižšieho stupňa).

Čo sa týka trestnej veci obvineného niet pochyb o tom, že boli splnené podmienky na uloženie trestu odňatia slobody na doživotie pod bodmi 1., 2., 4. Piata podmienka sa na tento prípad nevzťahuje - obvinenému nebol uložený trest odňatia slobody na doživotie.

Zostáva vyriešiť otázku splnenia podmienky pod bodom 3. a síce, či možno trest odňatia slobody na doživotie uložiť aj v prípade ak obvinenému bol pôvodne (v predchádzajúcich odsúdeniach, hoci aj len v jednom z nich) uložený „len“ trest odňatia slobody s podmienečným odkladom jeho výkonu.

Krajský súd v Prešove k tomu uviedol, že „z chronológie vykonaných trestov je zrejmé, že k podmienečnému prepusteniu obžalovaného z výkonov uložených trestov odňatia slobody dňa 19. januára 2016 došlo fakticky po výkone trestu odňatia slobody uloženého mu v trestnej veci konajúceho súdu pod sp. zn. 1T/114/2009, berúc do úvahy výkladové pravidlo uvedené v § 101 ods. 1 zákona o výkone trestu odňatia slobody, pretože inak by obžalovaný nemal splnené podmienky pre podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý vykonával ako druhý v poradí. Aplikáciou spomenutého pravidla sa umožnilo obžalovanému čiastočne vykonať oba uložené tresty. Podstatným ale ostáva, že došlo k čiastočnému výkonu oboch postupne uložených trestov odňatia slobody. Ak obžalovaný vykonal čiastočne uložené nepodmienečné tresty odňatia slobody za zločiny lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, z ktorých bol uznaný vinným v dvoch rôznych konaniach, výkon týchto trestov, ktoré síce boli vykonávané postupne v jednom slede za sebou, nemožno považovať za uloženie jedného trestu a je nutné konštatovať, pokiaľ tresty neboli zahladené, že obžalovaný bol dvakrát potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody za trestný čin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona. Za potrestanie nepodmienečným trestom sa totiž považuje aj rozhodnutie o výkone podmienečne odloženého trestu odňatia slobody v zmysle § 50 ods. 4 Trestného zákona. Znenie § 47 ods. 2 Trestného zákona obsahuje pojem „dvakrát potrestaný nepodmienečným

trestom odňatia slobody. Táto gramatická formulácia podľa názoru odvolacieho súdu, berúc do úvahy i výkladové pravidlá, zodpovedá iba jednému významu, a to že páchatel' vykonal hoci aj čiastočne dva uložené nepodmienečné tresty odňatia slobody. Ak by zákonodarca mienil aplikovať zásadu trikrát a dosť iba na prípady, kedy by páchatel' explicitne menovaných trestných činov spáchal ďalší z týchto trestných činov ako tretí v poradí po výkone opakovane uložených nepodmienečných trestov odňatia slobody, čo by zodpovedalo dvom samostatným výkonom trestov odňatia slobody v rôznych časových obdobiach, na čo poukazuje aj obžalovaný, jednoznačne by použil iné gramatické pojmy (napríklad pojem opakovane, ktorý vyjadruje okolnosť niekoľko ráz opakovaného deja). Ani účel ukladania trestu podľa zásady trikrát a dosť, ktorý vyplýva z dôvodovej správy k zák. č. 171/2003 Z. z. a ním je prísnejší postih recidivujúcich páchatel'ov, u ktorých právoplatne uložené tresty odňatia slobody nemali žiaden vplyv na ich prevýchovu, nevychádza primárne z predpokladu opakovaného výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody, ale z opakovanej recidívy a minimálneho prevýchovného účinku uloženého trestu. Recidíva trestnej činnosti znamená znovu páchanie trestných činov, preto opakovaná recidíva s minimálnym prevýchovným účinkom uložených trestov zahŕňa aj posudzovaný prípad, keď páchatel' po spáchaní prvého trestného činu, na ktorý sa vzťahuje ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona a za ktorý mu bol uložený trest odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu, spáchal v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia ďalší taký trestný čin, za ktorý mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pričom následne došlo k rozhodnutiu o výkone trestu odňatia slobody za prvý trestný čin a v dôsledku uvedeného sa nepodmienečné tresty odňatia slobody vykonávali postupne. Je potrebné si uvedomiť, že i takáto postupnosť uložených trestov odňatia slobody a ich výkonov nemala žiadny vplyv na prevýchovu páchatel'a, ak sa páchatel' v relatívne krátkej dobe v rámci skúšobnej doby po podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody dopustil ďalšieho konania, ktoré sa kvalifikuje ako trestný čin uvedený v § 47 ods. 2 Trestného zákona. Vychádzajúc z prezentovaných úvah odvolací súd uzavrel, že spáchanie protiprávneho konania kvalifikovaného aj ako zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona uvedeného v § 47 ods. 2 Trestného zákona obžalovaným po čiastočnom výkone nepodmienečných trestov odňatia slobody postupne uložených mu za zločiny lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona uvedených v § 47 ods. 2 Trestného zákona v samostatných konaniach je okolnosťou, ktorá zakladá použitie sprísňovacieho ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona pri ukladaní trestu. Právne posúdenie skutku, ktorého obsahom sú aj predchádzajúce odsúdenia obžalovaného s uvedením vykonania trestov uložených za jednotlivé zločiny ako okolnosti podmieňujúcej použitia vyššej trestnej sadzby, potom zodpovedá zákonu. Zločin znásillnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona spáchaný v štádiu pokusu, ktorý nebol dokonaný len vďaka intenzívnej obrane poškodenej, a dokonaný zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona boli spáchané na tehotnej žene, preto je opodstatnená aplikácia aj kvalifikačného momentu podľa § 139 ods. 1 písm. b) Trestného zákona. Vzhľadom na predchádzajúce odsúdenia a čiastočne vykonané nepodmienečné tresty odňatia slobody za zločiny lúpeže bolo správne pri kvalifikovaní konania obžalovaného použité aj ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona,

Najvyšší súd dospel k nasledovnému záveru:

Podľa § 128 ods. 7 Trestného poriadku: *Potrestaným sa rozumie ten odsúdený, ktorý celkom alebo sčasti vykonal súdom uložený trest. To neplatí, ak je odsúdenie zahladené.*

Citované ustanovenie sa stalo súčasťou Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. účinného od 1. januára 2006. Z hľadiska jeho významovej povahy predstavuje výkladové pravidlo najmä pre ustanovenie § 34 ods. 8 písm. d) Trestného zákona (do jeho zrušenia) ako aj § 45 ods. 3, ods. 5 Trestného zákona.

Pre vysvetlenie najvyšší súd dodáva, že v čase, kým „nový“ (v súčasnosti platný a účinný) Trestný zákon nadobudol platnosť a účinnosť, pre tento účel sa v aplikačnej praxi postupovalo v zmysle záverov judikátu č. 36/64, ktorý vysvetľoval pojem potrestaný pri ukladaní trestu odňatia slobody obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 41 a nasl. „starého“ Trestného zákona č. 140/1961 Zb. Senát 1T najvyššieho súdu zastáva názor, že závery vyjadrené v judikáte č. 36/64 vyznievajú z výkladového hľadiska obdobne ako terajšie znenie § 128 ods. 7 Trestného zákona.

Najvyšší súd poukazuje na ustanovenie **§ 34 ods. 8 písm. d) Trestného zákona** v znení platnom a účinnom do 31. júla 2019, podľa ktorého: *„Ak súd uloží trest odňatia slobody na doživotie, môže zároveň rozhodnúť, že podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nie je prípustné, ak páchatel’*

d) bol už potrestaný za trestný čin uvedený v § 47 ods. 2“.

Ustanovenie § 34 ods. 8 písm. d) Trestného zákona už nie je súčasťou aktuálne platného a účinného Trestného zákona. Najvyšší súd preto len stručne poznamenáva, že význam výkladového ustanovenia § 128 ods. 7 Trestného zákona spočíval v potrebe zákonodarcu laicky povedané, „paragrafovo“ vysvetliť pojem potrestaný najmä s ohľadom na ustanovenie § 34 ods. 8 písm. d) Trestného zákona. Pojem potrestaný bol v tomto ustanovení a je v § 45 ods. 3, ods. 5 Trestného zákona či v § 437 ods. 5 Trestného zákona „osamotený“, a preto jeho výklad prostredníctvom § 128 ods. 7 Trestného poriadku je podľa názoru najvyššieho súdu namieste.

V ustanovení § 47 ods. 2 Trestného zákona zákonodarca nepoužil „osamotený“ pojem **potrestaný** (vyžadujúci si ďalší výklad prostredníctvom § 128 ods. 8 Trestného zákona, ale uviedol: **„potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody“**), čím jasne a zrozumiteľne špecifikoval druh trestu a okamžitú formu jeho výkonu (bez podmieneného odkladu a bez určenia skúšobnej doby).

S ohľadom na uvedené je potrebné vyriešiť ďalšiu otázku - či možno ustanovenie § 128 ods. 7 Trestného zákona aplikovať aj vo vzťahu k ustanoveniu § 47 ods. 2 Trestného zákona.

Najvyšší súd vníma ustanovenie § 128 ods. 7 Trestného zákona ako výkladové a interpretačné pravidlo vzťahujúce sa na status - postavenie - osoby páchatel’a, charakterizujúce jeho osobu ako recidvistu so sklonmi k páchaniu trestnej činnosti. Tieto sklony (faktory) je potrebné vždy zohľadniť tak, ako káže Trestný zákon jednak vo vzťahu k základným (všeobecným) zásadám ukladania trestov - napr. 34 ods. 4 s odkazom na § 38 ods. 2 Trestného zákona, resp. pri ukladaní a výkone jednotlivých trestov - § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Nemožno opomenúť ani vplyv takto definovaných sklonov páchatel’a, ktorý je recidivistom, na ustanovenia § 45 ods. 3 a ods. 5 Trestného zákona. Napokon najvyšší súd odkazuje na rozhodovanie v zmysle pôvodne platného a účinného ustanovenia § 34 ods. 8 Trestného zákona.

Už z obsahu predchádzajúceho odseku je zrejmé, že rozhodujúcim činiteľom, ktorý v podstate sám o sebe založil „spornosť“ splnenia podmienky **„potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody“** je právny výklad tohto pojmu.

Krajský súd, prijímúc výklad prostredníctvom analógie prostredníctvom iných ustanovení toho istého predpisu - v naznačenom zmysle sú nimi ustanovenia Trestného zákona - t. j. *analogie legis* (keď použil ustanovenia § 128 ods. 6, ods. 7 ako „podporné“ výkladové pravidlá) prijal záver,

že obvinený spĺňa dotknutý pojem predchádzajúceho dvojnásobného potrestania nepodmienečným trestom odňatia slobody. Tento svoj záver oprel aj o výklad *gramatický*, v zmysle ktorého je ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona potrebné správne vyložiť v spojení s už naznačeným výkladom ustanovení § 128 ods. 6, ods. 7 Trestného zákona tak, že gramatická formulácia „dvakrát potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody“ zodpovedá iba jednému (a zrejme aj jedinému) významu: stačí, že páchatel vykonal, hoci aj čiastočne, dva uložené nepodmienečné tresty odňatia slobody - opomínajúc ale fakt, že jeden z nich bol sprvoti uložený podmiennečne a až následne došlo k nariadeniu jeho (z povahy veci logicky nepodmienečného) výkonu. Ak by bol zákonodarca opačného úmyslu, tzn. pre aplikáciu zásady „trikrát a dost“ v zmysle § 47 ods. 2 Trestného zákona by obligatórne požadoval, aby bol páchatel' za tam taxatívne uvedené dva predchádzajúce trestné činy potrestaný „napriamo“ nepodmienečnými trestami odňatia slobody, nepochybne by použil iné gramatické pojmy (napr. „opakovane“).

Najvyšší súd nepovažuje výklad použitý krajským súdom za správny, a to s poukazom na nasledovné:

Zmysel práva ako živého organizmu nespočíva v jeho tvorbe, ale v jeho aplikácii. Samotný „akt“ aplikácie práva súdom potom spočíva vo vzťahnutí všeobecného textu právneho predpisu na konkrétnu situáciu, z ktorej následne súd aplikujúci právny predpis vyvodzuje individuálny právny následok. Súd meritorne rozhoduje o individuálnom právnom následku spravidla formou rozsudku alebo uznesenia, t. j. individuálnym právnym aktom.

V predmetnej veci má byť tento individuálny právny následok vyodený voči obvinenému T. A.. Voči menovanému je potrebné tento následok vyvodit' avšak nie bez ďalšieho. Ešte predtým je potrebné pristúpiť k analýze významu právneho textu za účelom jeho uplatnenia v konkrétnej situácii a nie naopak.

Platí, že základnými znakmi a prvkami akéhokoľvek výkladu sú elementárne princípy právneho poriadku, ktorého časť je vykladaná k tomu splnomocneným orgánom v príslušnej procesnej situácii. V právnom prostredí demokratického právneho štátu, ktorým je Slovenská republika (čl. 1 ods. 1 Ústavy SR), je v tejto súvislosti ťažiskovým ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, v zmysle ktorého štátne orgány reprezentujúce právny štát môžu postupovať len na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Tento principiálny základ (spadajúci do tzv. materiálneho jadra Ústavy SR) právneho poriadku Slovenskej republiky je súčasne základným zdrojom a argumentačným východiskom akejkolvek metódy právnej argumentácie a s ním imanentne prepojeným výkladom práva.

Vzhľadom na takto formulovaný spoločný základ celého právneho poriadku Slovenskej republiky (nehľadiac na niektoré odlišnosti spočívajúce v systematickom vrstvení, resp. prirodzené rozdiely medzi normami súkromného a verejného práva) možno preto hovoriť o principiálnej hodnotovej jednote základu súdneho výkladu práva.

Najvyšší súd pri posúdení konkrétnej metódy výkladu ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona zvolenej krajským súdom dospel k záveru, že ním použitá metóda nebola správna, t. j. tak, aby bola právne udržateľná. Prijatie výkladu použitého krajským súdom by mohlo znamenať porušenie niektorých zo zásad právneho štátu - mimo iné aj právo obvineného byť potrestaný na podklade určitého zákona - *nulla poena sine lege certa* (niet trestu bez určitého zákona).

Najvyšší súd zdôrazňuje, že pri výklade ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného - zásada „trikrát a dost“ spravidla spojenej s obligatónym uložením trestu odňatia slobody na doživotie je potrebné postupovať tak, aby len výkladom, s odkazom na ustanovenie § 128 ods. 7 Trestného zákona, nedošlo k rozšíreniu možnosti uloženia tohto najprísnejšieho trestu nad rámec striktného znenia § 47 ods. 2 Trestného zákona s negatívnym dôsledkom pre obvineného.

Čo sa týka výkladu použitého krajským súdom, tento formálne použil slovné spojenie „gramatický výklad“, avšak podporne pristúpil k analogickému použitiu ustanovení § 128 ods. 6 a ods. 7 Trestného zákona, k čomu pripojil teleologický výklad (výklad prostredníctvom optiky účelu zákona), ako aj subjektívny úmysel zákonodarcu pri koncipovaní ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona argumentujúc dôvodovou správou k zákonu č. 171/2003 Z. z. (v angloamerickej právnej náuke je pre tento postup zaužívaný pojem *original intent*, t. j., použijúc doslovný preklad, „pôvodný zámer“).

Najvyšší súd naopak dospel k záveru, že v trestnej veci obvineného T. A. vo vzťahu k interpretácii ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona nemožno použiť iný výklad označeného ustanovenia, ako doslovný jazykový výklad.

Ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona totiž nemožno bez ďalšieho chápať tak, že „len“ identifikuje osobu páchatel'a, ktorý spĺňa tam uvedené zákonné charakteristiky. K tejto skutočnosti pristupuje aj jeho ďalší kvalitatívny obsah: zároveň predstavuje hmotnoprávne kvalifikačný moment pre uloženie najprísnejšieho trestu - trestu odňatia slobody na doživotie.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona nepredstavuje jednoduchú právnu normu, ktorá je vyložiteľná v princípe jednoznačne (napr. § 46 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého okrem iného zmluva o prevode nehnuteľnosti musí mať písomnú formu). Naopak, súd v takomto prípade disponuje viacerými argumentačnými alternatívami, ktoré je potrebné zodpovedať na základe princípu spravodlivosti. Ide o tzv. obtiažny prípad, pre ktorý v angloamerickej právnej vede existuje pomenovanie *hard case*. Pre tieto prípady sa na prvý pohľad môže javiť, že najvhodnejším je použitie teleologického výkladu (zjednodušene povedané, „ako to myslel zákonodarcu“). Teleologický výklad je vtedy nesporne väčšieho významu, než historický výklad, a to z prozaického dôvodu - pri obtiažnych prípadoch (*hard cases*) je častokrát smerodajnejšou úvaha o zmysle a účele zákona, než polemika v podstate založená na zrušenej (derogovanej) právnej úprave.

Naproti tomu, doslovný jazykový výklad prostredníctvom optiky práve a len gramatického znenia pravidla uvedeného v zákonom ustanovení je podľa názoru najvyššieho súdu v kontexte trestnej veci obvineného exemplárnym príkladom pre uprednostnenie jeho použitia. Ostatné do úvahy prichádzajúce metódy výkladu ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona totiž jednoducho „prebíja“ princíp právnej istoty úzko súvisiaci s neprípustnosťou analógie v neprospech obvineného v trestnom práve hmotnom a požiadavka *nulla poena sine lege certa* (niet trestu bez určitého zákona).

Znenie relevantnej časti § 47 ods. 2 Trestného zákona „... **potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody** ...“ je treba považovať za jednoznačné, presné a zrozumiteľné, bez možnosti jeho iného rozširujúceho výkladu - napr. s odkazom na jeho materiálny, hoci i len domnelý význam. Podstatné totiž je, že takýto prípadný rozširujúci výklad (nehľadiac na ten - ktorý dôvod, pre ktorý konkrétny súd k nemu pristúpi) by bol **nepripustne extenzívnym rozšírením výkladu** príslušného ustanovenia v **neprospech** obvineného, ktorý by bol podľa názoru najvyššieho súdu za hranou ústavno-konformného výkladu dotknutého ustanovenia.

Vyššie vyjadrené potvrdzuje i stabilná rozhodovacia činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky, z ktorej vyplýva, že pri skúmaní ústavnej udržateľnosti aplikácie noriem (nielen) trestného práva hmotného ústavný súd primárne skúma, či pri aplikácii práva všeobecnými súdmi neboli prekročené tie interpretačné zásady, ktorým je priznávaná tzv. ústavnoprávna relevancia. Medzi tieto okrem iného patrí nielen zásada *nullum crimen sine lege* a i., no rovnako tak zákaz analógie v neprospech páchatel'a. Práve toto pravidlo je nepriamo vyjadrené v zásade *nulla poena sine lege stricta* - **niet trestu bez striktného práva, resp. v zásade zákazu výkladu hmotnoprávnej normy trestného práva *in malam partem*** (III. ÚS 61/01, III. ÚS 384/2010, resp. PL. ÚS 106/2011), (podporne aj III. ÚS ČR 280/03, III. ÚS ČR 1481/09, resp. III. ÚS ČR 284/12).

Podľa názoru najvyššieho súdu pojem *potrestaný* v § 128 ods. 7 Trestného zákona nemožno stotožňovať s pojmom *potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody* v § 47 ods. 2 Trestného zákona. Opak by viedol k popretiu vyššie vymedzených argumentačných „mantinelov“ platných pre akýkoľvek súdny výklad právnej normy, prostredníctvom ktorého by súd len výkladom zákona v neprospech obvineného rozšíril podmienky na uloženie trestu odňatia slobody na doživotie takým spôsobom, že by na obvineného mali neprípustne negatívny dopad. Súd by totiž dopĺňal znenie zákona tak, že obvinenému je možné uložiť trest odňatia slobody na doživotie aj vtedy, ak bol potrestaný trestom odňatia slobody hoci aj s podmienečným odkladom jeho výkonu.

Ak by bolo cieľom zákonodarcu vyložiť ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona v zmysle právneho názoru prezentovaného krajským súdom, použil by inú než striktnú formuláciu „**potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody**“. Povedané inými slovami, nič by nebránilo tomu, aby zákonodarcu jednoduchou novelizáciou konkrétneho ustanovenia použil bez ďalšieho napríklad pojem „potrestaný trestom odňatia slobody“ (ako to bolo v minulosti pri obzvlášť nebezpečnom recidivistovi) bez identifikácie konkrétneho spôsobu výkonu trestu odňatia slobody ako v konečnom dôsledku nepodmienečného.

Rozširovanie podmienok na uloženie trestu odňatia slobody na doživotie v rozpore s presným a jednoznačným znením § 47 ods. 2 Trestného zákona podľa názoru najvyššieho súdu nezodpovedá ústavne konformnému výkladu Trestného zákona, ktorý v prípade rôznych možností výkladu - hoci aj len analogického - nemôže byť v neprospech obvineného (*in malam partem*), ale vždy len v jeho prospech.

Zvlášť v trestnom práve hmotnom musí byť preto úplne neprípustné, aby sa nielen trestná zodpovednosť, no rovnako tak určenie trestu alebo ochranného opatrenia založili na len analogicky vyvedenom, resp. súdnym výkladom doplnenom znení konkrétneho ustanovenia Trestného zákona.

Pri analógii vo vzťahu k normám trestného práva procesného uvedené samozrejme neplatí, a to jednak z dôvodu, že aplikácia Trestného poriadku je buď priama (pôsobiac ako „dláto“ sudcu alebo orgánu činného v trestnom konaní pri vykonávaní úkonov trestného konania), resp. sa Trestný poriadok v mnohých ustanoveniach analógie priamo dovoľáva (vid' napr. § 180, § 247 ods. 2 veta posledná, § 298 Trestného poriadku a i.).

Najvyšší súd uzatvára:

Ak súd ukladá páchatel'ovi trest odňatia slobody aj podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona, pre splnenie podmienky - „*dvakrát potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody*“ je

rozhodujúce, či bol páchatel' pre takéto trestné činy dvakrát potrestaný *nepodmienečným trestom odňatia slobody*, a to či páchatel' *takýto nepodmienečný trest odňatia slobody* vykonal celkom alebo aspoň sčasti.

Ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona má špeciálnu a nemennú povahu, pričom § 128 ods. 7 Trestného zákona vo vzťahu k nemu rieši len stav vykonania (aspoň čiastočného) nepodmienečného trestu odňatia slobody, nie však výkon „premenenej podmienky“. Zároveň platí, že vo vzťahu k ustanoveniu § 47 ods. 2 Trestného zákona sa ustanovenie § 128 ods. 7 Trestného zákona použije subsidiárne.

Presné, jednoznačné a striktné znenie špeciálneho ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona - „*dvakrát potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody*“ nemožno prostredníctvom v tomto prípade subsidiárneho ustanovenia § 128 ods. 7 Trestného zákona vykladať rozširujúcim spôsobom s negatívnym dopadom na postavenie obvineného tak, že pôjde aj o prípad, keď obvinený bol hoci aj raz potrestaný „len“ trestom odňatia slobody s podmiennečným odkladom jeho výkonu, a to ani v prípade ak neskôr došlo k aspoň čiastočnému výkonu pôvodne podmiennečne odloženého trestu odňatia slobody.

Podmienka skoršieho *potrestania nepodmienečným trestom odňatia slobody* - § 47 ods. 2 Trestného zákona preto nie je splnená, ak k potrestaniu páchatel'a nepodmienečným trestom odňatia slobody došlo až na podklade následne nariadeného výkonu pôvodne podmiennečne odloženého trestu odňatia slobody.

Vyššie uvedené sa priamo a bezprostredne dotýka piatich trestných činov taxatívne vymenovaných v § 47 ods. 2 Trestného zákona, za ktoré možno uložiť trest odňatia slobody s podmiennečným odkladom jeho výkonu a síce:

- trestného činu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona - sadzba 3 až 8 rokov,
- trestného činu hrubého nátlaku podľa § 191 ods. 2 Trestného zákona - sadzba 3 až 8 rokov,
- trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona - sadzba 3 až 8 rokov,
- trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 2 Trestného zákona - sadzba 3 až 8 rokov,
- trestného činu niektorých foriem účasti na terorizme podľa § 419b Trestného zákona - sadzba 3 až 10 rokov.

Najvyšší súd s ohľadom na vyššie uvedené konštatuje, že v trestnej veci obvineného T. A. je daný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozsudku.

Pri opätovnom prerokovaní a rozhodnutí veci bude potrebné, aby sa okresný súd riadil vyššie vyjadreným právnym názorom najvyššieho súdu vo vzťahu k výkladu ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona - konkrétne s poukazom na **nenaplnenie** podmienky „*dvakrát potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody*“. Inými slovami povedané, pri prípadnom ukladaní trestu odňatia slobody je v trestnej veci obvineného vylúčené postupovať podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona. Dovolací súd dáva do pozornosti ustanovenie § 38 ods. 5 Trestného zákona.

* * *

66.

ROZHODNUTIE

Obmedzenie mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody uvedené v § 39 ods. 4 Trestného zákona sa uplatní iba vtedy, ak konanie o dohode o uznaní viny a prijatí trestu je podľa § 39 ods. 2 písm. d) Trestného zákona jediným dôvodom mimoriadneho zníženia trestu. Ak sa ale v konaní o dohode o oznaní viny a prijatí trestu zistí niektorý z ďalších dôvodov mimoriadneho zníženia trestu uvedených v § 39 ods. 1 alebo ods. 2 písm. a) až c) alebo e) Trestného zákona, pri ukladaní trestu pod zákonom ustanovenú trestnú sadzbu sa uplatnia obmedzenia podľa § 39 ods. 3 Trestného zákona. Uvedené platí aj v prípade uznania viny po prijatí vyhlásenia podľa § 257 ods. 1 písm. b) alebo c) Trestného poriadku.*

*** Pozri stanovisko R 44/2017.**

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. marca 2022, sp. zn. 2 To 11/2021)

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 8. marca 2022, sp. zn. 2 To 11/2021, o odvolaniach prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obžalovaného M. K. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 9. novembra 2021, sp. zn. 15T/6/2021, rozhodol tak, že

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Trestného poriadku napadnutý rozsudok **sa zrušuje** vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a vo výroku o ochranných opatreniach.

Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obžalovanému **M. K.** [...] **sa ukladá:** podľa § 144 ods. 2 Trestného zákona, s prihliadnutím na § 36 písm. a), písm. j), písm. l), písm. n), § 37 písm. i), § 38 ods. 8 Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. b), § 41 ods. 2 Trestného zákona **úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 19 (devätnásť) rokov;** podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona sa obžalovaný na výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu **s maximálnym stupňom stráženia;** podľa § 73 ods. 2 písm. c) Trestného zákona obžalovanému **sa ukladá ochranné psychiatrické liečenie;** podľa § 74 ods. 1 Trestného zákona **sa nariaďuje ambulantný spôsob ochranného psychiatrického liečenia;** podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona sa obžalovanému ukladá ochranný dohľad na 2 (dva) roky; podľa § 83 ods. 1 písm. d) Trestného zákona **sa zhabávajú** vo výroku označené veci.

Z o d ô v o d n e n i a :**I.****Konanie****pred súdom I. stupňa**

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu z 9. novembra 2021, sp. zn. 15T/6/2021, bol obžalovaný M. K. uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. d), písm. e) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, § 140 písm. b) Trestného zákona a z prečinu poškodzovania cudzej veci podľa

§ 245 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na 140 písm. c) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

sa spoločne s maloletou V. R., v čase od 01:00 hod. do 02:00 hod, dňa 19. novembra 2020, po vzájomnom rozhovore rozhodli usmrtiť svojho otca T. K., bytom [...], a jeho priateľku S. G., bytom [...], obaja prechodne bytom bez prihlásenia na adrese [...], lebo pri predchádzajúcich opakovaných verbálnych konfliktoch označoval T. K. maloletú V. K. hanlivými výrazmi ako „šľapka, kurva“, opakovane vykonával kontrolu jej pohybu a pobytu, a S. G. ich otca v jeho konaní podporovala, načo sa obžalovaný M. K. spoločne s mal. V. K. dohodli, že obžalovaný M. K. ich spoločného otca T. K. a jeho priateľku S. G. usmrtí za pomoci nožov a následne obidvaja rozlejú na mŕtve telá a po obydlí horľavú látku, ktorú zapália, aby tak spálili mŕtve telá T. K. a S. G. a zakryli stopy po čine, kde za týmto účelom obžalovaný M. K. opakovane niekoľkokrát vošiel do izby, v ktorej spali T. K. a S. G., kde kontroloval polohu, v akej títo spia, aby táto poloha bola vhodná na vedenie útoku nožom, následne si obžalovaný M. K. zobral z kuchyne celkom tri nože, ktoré ukryl vo svojom oblečení, a to filetovací nôž s drevenou rukoväťou, dĺžkou čepele 17 cm a najväčšou šírkou čepele 1,5 cm, kuchynský nôž s drevenou rukoväťou, dĺžkou čepele 13 cm a najväčšou šírkou čepele 3 cm, a kuchynský nôž s plastovou rukoväťou oranžovo-bordovej farby, dĺžkou čepele 12,5 cm a najväčšou šírkou čepele 2 cm, a v čase o cca. 05:30 až 05:40 hod. dňa 19. novembra 2020 obžalovaný M. K. nariadil maloletej V. K., aby spoločne s ďalšou maloletou N. K., ktorá spala v ich izbe, odišli z domu von na dvor a čakali na jeho pokyn, načo obžalovaný M. K. vošiel do spálne svojho otca T. K., ktorý spal na posteli, pristúpil k nemu, a zaútočil na neho prinesenými nožmi, pričom svoj útok smeroval značnou intenzitou na jeho životne dôležité orgány a spôsobil mu početné bodné poranenia krku, vrátane úplného prerezania ľavej vnútornej krčnej tepny a ľavej vnútornej krčnej žily, hrudníka a brucha, s bodnými poraneniami hrubého čreva a ľavej obličky, celkovo 7 bodných a 3 rezné poranenia, čím mu uvedeným konaním spôsobil úrazovo-krvácavý šok, čo malo za následok smrť poškodeného T. K.,

v čase útoku na poškodeného T. K. sa zobudila vedľa neho ležiaca S. G., na ktorú obžalovaný M. K. zaútočil prinesenými nožmi smerujúc svoj útok značnou intenzitou na jej životne dôležité orgány a spôsobil jej početné bodné poranenia krku, s prerezaním pravej podkľúčnej tepny a žily s masívnym únikom krvi do pravej hrudnej dutiny, hrudníka, brucha a horných končatín, celkovo 16 bodných a 7 rezných poranení, čím jej uvedeným konaním spôsobil úrazovo-krvácavý šok, čo malo za následok smrť poškodenej S. G.,

po tom, ako sa obžalovaný M. K. presvedčil, že jeho otec T. K. a S. G. sú mŕtvi, zavolať maloletej V. K. a požiadal ju, aby na základe predchádzajúceho dohovoru priniesla zápalné látky, a potom ako maloletá V. K. priniesla v kanistri a umelohmotných fľašiach uskladnený motorový olej, tento rozliali v priestoroch spálne a v ďalších miestnostiach rodinného domu, pričom následne v čase o cca. 06:30 hod. dňa 19. novembra 2020 obžalovaný M. K. zapálil rozliaty motorový olej, a to v úmysle spáliť mŕtve telá T. K. a S. G., čím založil požiar v rodinnom dome súpisné číslo XXX, postavenom na parcele XXX a zapísanom na liste vlastníctva č. XXX v k. ú. [...], a tým spôsobil vlastníkovi domu P. T., bytom [...], škodu na nehnuteľnosti vo výške 5.726,90 eur, a iným osobám škodu na hnutel'ných veciach vo výške 4.491,50 eur.

Za to mu Špecializovaný trestný súd uložil podľa § 144 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 36 písm. a), písm. j), písm. l), písm. n), 37 písm. h), písm. j), § 38 ods. 2, ods. 8, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. b), § 41 ods. 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 19 (devätnásť) rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona Špecializovaný trestný súd obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia.

Podľa § 73 ods. 2 písm. c) Trestného zákona obžalovanému uložil ochranné psychiatrické liečenie a podľa § 74 ods. 1 Trestného zákona nariadil ambulantný spôsob ochranného psychiatrického liečenia.

Podľa § 83 ods. 1 písm. d) Trestného zákona Špecializovaný trestný súd zhabal obhorený zapaľovač s predĺženým zapaľovaním, kuchynský nôž s drevenou rúčkou celkovej dĺžky 30 cm, s dĺžkou čepele 17 cm, s nápisom na čepeli „IKEA“, kuchynský nôž s plastovou rúčkou oranžovo-červenej farby celkovej dĺžky 23 cm, s dĺžkou čepele 12 cm, kuchynský nôž s drevenou rúčkou hnedej farby celkovej dĺžky 23 cm, s dĺžkou čepele 13 cm, umelohmotnú fľašu objemu 1,75 l s označením „Coca-Cola“, umelohmotnú fľašu objemu 1,75 l s označením „CocaCola“, umelohmotný kanister čiernej farby s červeným lievikom a umelohmotnú fľašu s nápisom „riedidlo S 6006“.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku poškodených E. K., [...], I. G., [...] a P. T., [...], každého zvlášť s nárokmi na náhradu škody Špecializovaný trestný súd odkázal na civilný proces.

V odôvodnení tohto rozsudku Špecializovaný trestný súd poukázal na to, že obžalovaný M. K. na hlavnom pojednávaní urobil vyhlásenie v zmysle § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe a súd jeho vyhlásenie podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku prijal, po tom, ako obžalovaný kladne odpovedal na otázky uvedené v § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g) a písm. h) Trestného poriadku. V nadväznosti na to Špecializovaný trestný súd dokazovanie v rozsahu, v akom obžalovaný priznal spáchanie skutku, nevykonal a vykonal dôkazy súvisiace s výrokom o treste, náhrade škody alebo ochranného opatrenia.

V rámci dokazovania vo vzťahu k trestu, náhrade škody a ochrannému opatreniu Špecializovaný trestný súd vykonal dokazovanie prečítaním výpovedí svedkov, znaleckých posudkov z odvetvia psychiatrie a psychológie, prečítaním listín a oboznámením vecných dôkazov. K motivácii obžalovaného Špecializovaný trestný súd prisvedčil znalcom o jeho stavaní sa do pozície ochrancu s prihliadnutím na jeho komunikáciu s právnou poradňou, na ktorú sa obrátil emailom 2. novembra 2020 s otázkou, či je možné získať maloletú mladšiu sestru vo veku 13 rokov do svojej starostlivosti, keďže žije v domácnosti s ovdovelým otcom, v ktorej sa jej vôbec nepáči, otec jej robí psychický teror, v ktorom mu pomáha druhá malá sestra vo veku 11 rokov.

Z listín prečítaných na hlavnom pojednávaní k osobným pomerom obžalovaného Špecializovaný trestný súd zistil, že obžalovaný doteraz nebol súdne trestaný ani postihnutý za priestupok, rovnako neboli trestaní ani jeho matka a jej manžel, z čoho je možné vyvodiť záver, že žije v slušnej rodine. Obžalovaný nie je evidovaný v Sociálnej poisťovni, ani na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, pretože žije, resp. žil vo Švajčiarsku. Počas výkonu väzby je hodnotený pozitívne, jeho správanie a vystupovanie je na požadovanej úrovni. Disciplinárne potrestaný ani odmenený nebol. Pozitívne je hodnotený aj zamestnávateľom, vrátane školy, v ktorej nadobudol odborné vzdelanie, ako aj Požiarnym zborom, v ktorom tiež v minulosti pracoval. V hodnoteniach je charakterizovaný ako spoľahlivý a dôveryhodný, priateľský a ochotný pomáhať. Za spáchanie činu sa poškodeným ospravedlnil a vyjadril úprimnú ľútosť.

V rámci hodnotenia spôsobu spáchania činu a jeho následku Špecializovaný trestný súd poukázal na to, že obžalovaný konal mimoriadne agresívne, spôsobil poškodeným T. K. a S. G. bolesť, a tým, že ich usmrtil, spôsobil aj nenapraviteľné následky. Konal pritom v priamom úmysle ich usmrtiť. Pohnútkou, že svojím konaním chcel zabrániť ďalším príkoriam na osobách maloletých, aby aj oni nevyrastali v takých zlých pomeroch v rámci dominantnej prísnej výchovy ich otca a sčasti aj

konanie v rámci odplaty z jeho strany za detstvo v rozvrátenej rodine, nie je podľa Špecializovaného trestného súdu v tomto smere ospravedlniteľná, avšak prihliadol na ňu pri aplikácii § 39 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu.

Z odôvodnenia rozsudku ďalej vyplýva, že Špecializovaný trestný súd zistil poľahčujúcu okolnosť v zmysle § 36 písm. a) Trestného zákona, teda že obžalovaný spáchal trestný čin v ospravedlniteľnom silnom citovom rozrušení, pričom pri závere o jej naplnení vychádzal z rozhodnutia najvyššieho súdu R 61/1971, v zmysle ktorého silným rozrušením treba rozumieť silné citové pohnutie páchatel'a. Povaha citového pohnutia (strach, zlosť, radosť a pod.) nemá na priznanie tejto poľahčujúcej okolnosti vplyv. Nepriznať ju je možné len vtedy, keď si páchatel' stav silného rozrušenia zavinené spôsobil pozitívom alkoholického nápoja alebo omamného prostriedku. Podľa Špecializovaného trestného súdu, v zhode so závermi znalcov, toto silné citové rozrušenie obžalovaného nastalo po informácii od maloletej, že jeho otec v minulosti mal znásilniť nevlastnú dcéru E. T., čo ňu vyvolalo afekt. Ďalšími poľahčujúcimi okolnosťami v tomto prípade bolo to, že obžalovaný viedol pred spáchaním trestného činu riadny život (§ 36 písm. j) Trestného zákona), priznal sa k spáchaniu trestného činu a trestný čin úprimne oľutoval (§ 36 písm. l) Trestného zákona) a napomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom (§ 36 písm. n) Trestného zákona). Za napomáhanie pri objasňovaní trestnej činnosti Špecializovaný trestný súd považoval najmä jeho vyhlásenie o vine na hlavnom pojednávaní, ale aj jeho postoj počas celého prípravného konania, pričom návrhy z jeho strany na doplnenie dokazovania považoval za návrhy, na základe ktorých sa vykonanými dôkazmi podarilo jednoznačne ustáliť skutočnosti podstatné pre rozhodnutie vo veci samej, ako aj o treste.

Špecializovaný trestný súd obžalovanému nepriznal poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. h) Trestného zákona, teda že spáchal trestný čin pod vplyvom tiesnivých osobných pomerov alebo rodinných pomerov, ktoré si sám nespôsobil, pretože nepriaznivé alebo tiesnivé osobné pomery obžalovaného vo vzťahu k osobe jeho otca zanikli rozvodom jeho rodičov a jeho odchodom zo spoločnej domácnosti s otcom. Významné obdobie svojho dospievania obžalovaný prežil nielen mimo domácnosti otca, ale mimo územia Slovenskej republiky v rámci novovytvoreného, usporiadaného rodinného prostredia s matkou a jej manželom. Otca navštevoval na základe svojho vlastného slobodného rozhodnutia. Navyše, vo vzťahu k nebohej S. G. takéto tiesnivé osobné pomery neexistovali, pričom poľahčujúca okolnosť by podľa Špecializovaného trestného súdu mala existovať vo vzťahu k obom spáchaným trestným činom, ako aj obom osobám, ktoré obžalovaný usmrtil.

Ako prít'azujúce okolnosti Špecializovaný trestný súd vyhodnotil to, že obžalovaný spáchal viacero trestných činov (§ 37 písm. h) Trestného zákona) a zneužil na spáchanie trestného činu osobu, ktorá nie je trestne zodpovedná (§ 37 písm. j) Trestného zákona), keď obžalovaný jednoznačne zvedol maloletú V. K. na založenie požiaru rodinného domu. Ako zvedenie Špecializovaný trestný súd hodnotil aj ich dohodu na usmrtení T. K. a S. G., najmä s prihliadnutím na rozumové schopnosti obžalovaného, ako dospelaj osoby, v porovnaní s rozumovými schopnosťami maloletej, ktorej počas činu dával aj úlohy, čo má robiť, ako má pomôcť.

Za primeraný a spravodlivý trest, s poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, považoval Špecializovaný trestný súd trest odňatia slobody vo výmere 19 rokov, pričom na výraznejšie zníženie trestu podľa jeho názoru neboli splnené podmienky. Špecializovaný trestný súd poukázal na prejav obžalovaného v záverečnej reči, v ktorej sa s výnimkou jednej vety sústredil výhradne na prejavenie ľútosti vo vzťahu k usmrteniu T. K., s poukazom na to, že ani jeho smrť nevyriešila problémy v rodine, pretože došlo k vzájomnému rozdeleniu maloletých a rodina tým,

čo urobil, celkovo trpí. Špecializovanému trestnému súdu pritom chýbala u obžalovaného väčšia miera empatie vo vzťahu k usmrteniu S. G. a vnímania utrpenia jej rodinných príslušníkov.

Vzhľadom na to, že obžalovaný bol odsúdený za spáchanie obzvlášť závažného zločinu, Špecializovaný trestný súd ho zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia. Ochranný dohľad podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona obžalovanému neuložil s prihliadnutím na to, že trvalo žije (a je predpoklad, že aj po výkone trestu bude žiť) zahraničí, v dôsledku čoho by bol výkon ochranného dohľadu minimálne problematický. Keďže obžalovaný spáchal trestný čin násilnej povahy voči blízkej osobe, vzhľadom na závery znalcov o nutnosti pokračovať v jeho liečbe, ktorá môže zabezpečiť, aby sa takéhoto konania v budúcnosti nedopustil, Špecializovaný trestný súd mu uložil aj ochranné psychiatrické liečenie, s určením ambulantnej formy jeho výkonu.

Rovnako tak Špecializovaný trestný súd, na základe návrhu prokurátora uvedeného v obžalobe, zhabal všetky veci, ktoré boli použité na spáchanie trestného činu a ktoré boli v prípravnom konaní zaistené, pričom nepatrili obžalovanému. Vo vzťahu k návrhu na uloženie trestu prepadnutia veci - mobilného telefónu vydaného obžalovaným a zhabania veci - mobilného telefónu vydaného maloletou V. K., ktorý prokurátor na hlavnom pojednávaní modifikoval tak, že tento trest a ochranné opatrenie nenavrhuje uložiť, pretože na ich uloženie nie sú splnené zákonné podmienky, Špecializovaný trestný súd uviedol, že s týmto sa stotožnil a o predmetných veciach nerozhodol, s tým, že po právoplatnom skončení konania o nich bude osobitne rozhodnuté predsedom senátu.

Vo vzťahu k nárokom na náhradu škody uplatneným poškodenými E. K., I. G. a P. T. Špecializovaný trestný súd uviedol, že poškodení riadnym spôsobom nedeklarovali výšku škody, ktorá im vznikla, najmä predložením relevantných dokladov, nešpecifikovali číselným vyjadrením jej výšku, s výnimkou I. G., ktorý však hotové výdavky uplatňoval vo svojom mene, pričom podľa predložených dokladov mali byť náklady pohrebu S. G. zrejme hradené inými osobami. Vo vzťahu k nemajetkovej ujme zase išlo o jej uplatnenie v mene širšieho okruhu osôb, ktoré neboli jednoznačne špecifikované. Do skončenia vyšetrovania nedostatky návrhov na náhradu škody poškodení neodstránili, a hoci boli riadne upovedomení o termíne preštudovania spisu, ani jeden z nich sa na úkon nedostavil, pritom v zmysle § 46 ods. 3 Trestného poriadku takýto návrh je možné uplatniť najneskôr do skončenia vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania, pričom z návrhu musí byť zrejme, z akých dôvodov a v akej výške sa nárok na náhradu škody uplatňuje. Pretože objasňovanie uvedených nezrovnalostí by konanie neprímerane predĺžilo, zohľadniac aj záver znalcov o nebezpečenstve zhoršenia zdravotného stavu obžalovaného, ak by sa súdne konanie odkladalo, Špecializovaný trestný súd poškodených odkázal s nárokmi na náhradu škody na civilný proces.

II. **Odvolania** **a vyjadrenia k nim**

Proti tomuto rozsudku podali odvolania prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) písomným podaním zo 16. novembra 2021, a to do výroku o treste, výroku o zaradení obžalovaného do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia a do absentujúceho výroku o ochrannom dohľade, a obžalovaný M. K. prostredníctvom obhajkyne Mgr. R. C. písomným podaním z 22. novembra 2021 do výroku o treste, do výrokov o ochrannom psychiatrickom liečení ambulantnou formou a do výroku o jeho zaradení do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

Prokurátor podané odvolanie odôvodnil písomným podaním z 1. decembra 2021, v ktorom vo vzťahu k výroku o treste uviedol, že nenamieta samotnú výmeru trestu, ktorú považuje za spravodlivú a v súlade s účelom trestu v zmysle § 34 ods. 1 Trestného zákona, keďže v záverečnej reči navrhol uložiť úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 20 rokov, a je toho názoru, že nie je úlohou odvolacieho súdu meniť výrok o dlhoročnom treste odňatia slobody v minimálnej miere - teda o jeden rok. Podľa prokurátora však neboli splnené podmienky na aplikáciu § 39 ods. 1 Trestného zákona na mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody, pričom Špecializovaný trestný súd mal postupovať pri znížení trestu pod zákonom ustanovenú trestnú sadzbu podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného poriadku (zrejme mal na mysli Trestného zákona, pozn.) *per analogiam*. Prokurátor je toho názoru, že prvostupňový súd postup podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona v napadnutom rozsudku žiadnym spôsobom bližšie neodôvodnil, dokonca ani neuviedol, či boli dôvodom na takýto postup okolnosti prípadu, pomery páchatel'a alebo oboje. Podľa jeho názoru neboli v prejednávanej veci zistené také okolnosti prípadu alebo pomery páchatel'a, ktoré by odôvodňovali použitie tohto zmierňovacieho opatrenia zameraného na výnimočné prípady. Poukázal na to, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že poškodený T. K. sa k svojim vlastným a nevlastným deťom správal despoticky a v minulosti niekedy aj násilne a je zjavné, že vzťahy v tejto rodine nevykazovali známky normálnych rodinných vzťahov založených na tolerancii a porozumení, ale vykazovali aj určité patologické črty. Niektoré vykonané dôkazy (napr. výsluchy svedkov M. G., P. T.) však podľa prokurátora poukazujú na zvláštny vzťah obžalovaného a jeho nevlastnej sestry, maloletej V. K., ktorý presahoval rámec súrodeneckého vzťahu, čo podľa prokurátora potvrdzuje aj extrahovaná komunikácia obžalovaného s maloletou V. K. v aplikácii Facebook Messenger. Špecializovaný trestný súd extrahovanú komunikáciu zo zaistených dátových nosičov odmietol vykonať, táto však podľa prokurátora taktiež dokresľuje dynamiku vzťahov v rodine obžalovaného a poškodeného. Prokurátor v tejto súvislosti poukázal na obsah niekoľkých komunikácií z mobilných telefónov zaistených na mieste činu, resp. vydaných maloletými. Zaistená elektronická komunikácia podľa jeho názoru nevytvára o zlom vzťahu poškodenej S. G. a maloletých sestier N. a V., práve naopak, a niektoré svedecké výsluchy, vrátane výsluchov maloletých svedkýň, zároveň poukazujú na problémový vzájomný vzťah samotných sestier V. a N., čo potvrdzuje aj mail obžalovaného z 2. novembra 2020, ktorým sa obrátil na právnu poradňu. Vykonané dokazovanie podľa prokurátora preukázalo, že obžalovaný mal normálny vzťah s poškodenou S. G., teda neexistoval žiaden „ospravedliteľný“ motív, pre ktorý ju zavraždil.

Prokurátor taktiež poukázal na to, že obžalovaný M. K. sa po spáchaní činu pokúsil zahľadiť stopy zapálením obydľia, v ktorom bol čin spáchaný, pričom o pláne na zahľadzenie stôp sa dohováral so svojou maloletou sestrou ešte pred spáchaním skutku. Uvedené okolnosti, za akých boli skutky spáchané, vrátane vzťahov v rodine nenapĺňajú podľa prokurátora výnimočné okolnosti prípadu tak, ako to vyžaduje § 39 ods. 1 Trestného zákona.

Prokurátor taktiež namietal nesprávne priznanie poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. a) a písm. n) Trestného zákona. Vo vzťahu k poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. a) Trestného zákona poukázal na to, že znalecký posudok z odboru psychológie síce konštatuje, že spúšťačom silného afektu hnevu bola informácia o tom, že poškodený v minulosti znásilnil svoju nevlastnú dcéru E. T., avšak pri tomto závere znalci vychádzali výlučne z klinického vyšetrenia obžalovaného, v rámci ktorého túto skutočnosť uvádzal. Z výpovede maloletej V. K. totiž podľa prokurátora vyplýva, že obžalovaný sa o tejto skutočnosti dozvedel už skôr, a to od samotnej S. T. Túto verziu potvrdzuje aj výpoveď svedka T. K. ml. (brata obžalovaného), ktorý uviedol, že S. T. mu o znásilnení povedala pred tromi rokmi. K poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona prokurátor uviedol, že postoj obžalovaného ku skutkom, ktoré sa mu kladú za vinu, nebol počas prípravného konania

konzistentný. Obžalovaný M. K. sa síce ku skutkom, ktoré sa mu kladú za vinu, v procesnom postavení obvineného v zásade priznal, avšak na rozdiel od svojej výpovede vykonanej bezprostredne po čine v procesnom postavení zadržaného – podozrivého, vo svojej procesnej výpovedi z 24. marca 2021 svoju vinu zľahčoval, keď uviedol, že s iniciatívou zavraždiť poškodených prišla jeho nevlastná sestra maloletá V. K. Rovnako si už nespomínal na presný priebeh skutkového deja pri usmrcovaní poškodených. Tieto časti jeho výpovede prokurátor považuje za nevierohodné, pretože sú v rozpore s výpoveďami svedkýň maloletej V. K. a maloletej N. K., ako aj s výsledkami znaleckého dokazovania. Svedkyne maloletá V. K. a maloletá N. K. vo svojich výpovediach jednoznačne potvrdili, že s iniciatívou zavraždiť poškodených prišiel práve obžalovaný. Rozpory vo výpovediach odôvodňoval obžalovaný vo svojej výpovedi z 24. marca 2021 tvrdením, že pri svojej výpovedi v procesnom postavení zadržaného - podozrivého sa snažil chrániť svoje maloleté nevlastné sestry. V rámci svojho klinického vyšetrenia však uviedol, že „podrobnosti o čine si pri výpovedi na polícii povymýšľal, nevie však vysvetliť prečo.“ Prokurátor v tejto súvislosti poukázal na to, že poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. n) Trestného zákona si vyžaduje aktívnu účasť páchatel'a pri vyšetrovaní trestnej činnosti, a najmä vo forme uvádzania dôkazov, ktoré slúžia na objasnenie skutkových okolností trestného činu. V prerokúvanej veci táto poľahčujúca okolnosť podľa prokurátora naplnená nebola.

Vo vzťahu k zaradeniu obžalovaného do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia prokurátor uviedol, že vzhľadom na závery prečítaných znaleckých posudkov, rodinnú anamnézu obžalovaného, ako aj vyhlásenie viny na hlavnom pojednávaní, je toho názoru, že rehabilitačný účinok na obžalovaného bude v lepšej miere zabezpečený v ústave so stredným stupňom stráženia. Špecializovaný trestný súd preto podľa jeho názoru mohol postupovať podľa § 48 ods. 5 Trestného zákona *per analogiam*.

K neuloženiu navrhovaného ochranného dohľadu prokurátor poukázal na to, že pri danej právnej kvalifikácii je uloženie tohto ochranného opatrenia podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona obligatórne. Odôvodnenie napadnutého rozsudku Špecializovaného trestného súdu v tom zmysle, že obžalovaný bude po výkone dlhoročného trestu odňatia slobody žiť v zahraničí, vyhodnotil prokurátor tak, že tento predpoklad je síce možný, ale vzhľadom na dĺžku uloženého trestu nie je možné prognózovať, kde bude obžalovaný žiť po výkone trestu (resp. podmieneného prepustenia z výkonu trestu), berúc do úvahy aj jeho blízky vzťah s niektorými nevlastnými súrodencami, ktorí žijú na Slovensku.

Na základe uvedeného prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok Špecializovaného trestného súdu vo výroku o treste a vo výroku o zaradení obžalovaného do maximálneho stupňa stráženia a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol tak, že obžalovanému M. K. uloží podľa § 144 ods. 2 Trestného zákona, § 36 písm. j), písm. l), § 37 písm. i), písm. h) Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona *per analogiam* úhrnný trest odňatia slobody vo výmere najmenej 19 rokov. Zároveň navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 48 ods. 5 Trestného zákona zaradil obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia a podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil obžalovanému ochranný dohľad na dobu dvoch rokov.

Na verejnom zasadnutí prokurátor poukázal na väčšiu dynamiku a rozvetvenosť vzťahov než ako na to poukázal napadnutý rozsudok a obhajoba obžalovaného M. K., zdôraznil vo vzťahu ku skutku najmä vzťah obžalovaného k V. K. (v pozitívnom slova zmysle), naopak vo vzťahu k N. K.

(v negatívnom slova zmysle), čo malo priamy súvis s priebehom spáchania skutku. Poukázal tiež na odlišnú pohnútku, ktorá viedla obžalovaného k usmrteniu jeho biologického otca a k usmrteniu S. G., ktorá nebola tak výrazne negatívnou osobnosťou v jeho živote, ani sa tak výraznou mierou neprejavovala pri týraní jeho, V. a N., aby sa na túto časť skutku mohli vzťahovať ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody. Prokurátor ďalej poukázal na to, že obhajoba poukazovala na iné prípady vražd a postihu za tieto vraždy (ods. L., M. H. a iné), pričom zdôraznil, že nie je možné automatické porovnanie týchto prípadov, ak navyše spomenutým odsúdeným neboli ukladané tresty s použitím § 39 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody. Navrhol v zhode s písomným odôvodnením odvolania zrušiť napadnutý rozsudok a rozhodnúť podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku tak, že obžalovanému M. K. odvolací súd uloží podľa § 144 ods. 2, § 36 písm. j), l), § 37 písm. i), h), § 41 ods. 2 Trestného zákona, s použitím § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona *per analogiam* úhrnný trest odňatia slobody vo výmere najmenej 19 rokov. Zároveň navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 48 ods. 5 Trestného zákona zaradil obžalovaného do ústavu na výkon trestu odňatia slobody na výkon trestu so stredným stupňom stráženia a podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil obžalovanému ochranný dohľad na dobu dvoch rokov.

Obžalovaný M. K. podané odvolanie dodatočne odôvodnil prostredníctvom obhajkyne Mgr. R. C. písomným podaním zo 7. decembra 2021, v ktorom uviedol, že sa nestotožňuje s názorom prokurátora, ktorý v odôvodnení svojho odvolania uvádza, že v predmetnej veci mal byť použitý len § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona. Obžalovaný je toho názoru, že Špecializovaný trestný súd v zmysle § 39 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona správne konštatoval, že pri ukladaní trestu zohľadnil mimoriadne okolnosti prípadu. Taktiež poukázal na to, že aj znalci z odboru psychológia, psychiatria a patológia konštatovali, že skutkov sa dopustil pod vplyvom prudkého afektu. Rovnako tak poukázal na záverečnú reč svojej obhajkyne, v ktorej uviedla, že poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. a), h), j), l) a n) Trestného zákona v tomto konkrétnom prípade vo svojom súhrne nadobúdajú taký význam, že ich je možné posúdiť ako výnimočné okolnosti prípadu podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona, tak ako to uvádza aj R 21/1970. Špecializovaný trestný súd však podľa obžalovaného v plnej miere nezohľadnil všetky zákonné kritéria pre uloženie nižšieho trestu v zmysle § 39 ods. 1. ods. 3 písm. b) Trestného zákona, ako aj zákonné kritéria jeho zaradenia do výkonu trestu so stredným alebo nižším stupňom stráženia, ako ani všetky obhajobou uvádzané poľahčujúce okolnosti. Obžalovaný je toho názoru, že Špecializovaný trestný súd mohol pri svojom rozhodovaní zohľadniť aj poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. h) Trestného zákona, podľa ktorého spáchal trestný čin pod vplyvom tiesnivých osobných pomerov alebo rodinných pomerov, ktoré si sám nespôsobil, a to z dôvodu, že celý život trpí na následky nešťastného detstva a rozpadu rodiny. Poukázal pritom na výpovede svedkov L. N. (jeho matky), T. K. ml. (brata), S. V. (babky), P. K. (tety), H. G., maloletých N. K. a V. K., svedkyne E. T., I. K., V. Z. a svedka P. T., ktoré podľa jeho názoru jednoznačne preukazujú, že skutky, ktoré sa mu kladú za vinu, spáchal pod vplyvom tiesnivých rodinných pomerov. Ďalej poukázal na niektoré rozpory a nepresnosti, ktoré Špecializovaný trestný súd v napadnutom rozsudku podľa jeho názoru nesprávne uviedol, rovnako sa vyjadril k svojmu vzťahu k jeho sestrám, pričom zdôraznil, že sa k nim nesprával neadekvátne, ako to naznačuje prokurátor v odôvodnení odvolania. Taktiež zdôraznil, že obe sestry sa pri výsluchoch, ako aj pri stretnutí so znalcom z odboru detská psychológia vyjadrili, že príkoria pociťovali aj od S. a z tohto dôvodu mu nie je jasné, prečo prokurátor poukazuje na to, že vzťahy medzi sestrami a S. boli v poriadku. Z jednej správy zo sociálnej siete totiž podľa neho nie je možné preukázať, ako to v rodine fungovalo. Poukázal taktiež na závery znaleckých posudkov či už vo vzťahu k maloletým V. a N. K., ako aj k jeho osobe, z ktorých je podľa jeho názoru v plnej miere preukázaná poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. h) Trestného zákona. S prihliadnutím aj na všetky ostatné poľahčujúce okolnosti je obžalovaný toho

názoru, že Špecializovaný trestný súd mu mohol uložiť aj nižší trest ako 19 rokov, pretože v zmysle § 39 ods. 3 písm. b) Trestného zákona spodná hranica trestnej sadzby je 8 rokov, navyše s poukazom aj na to, že pri aplikácii ustanovení o dohode o vine a treste mu súd mohol trest znížiť o tretinu, teda na 16 rokov a 8 mesiacov. Obžalovaný je toho názoru, že v jeho prípade existujú také mimoriadne okolnosti prípadu a pomery páchatel'a, na základe ktorých by použitie trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom bolo neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti a jeho nápravu bude postačovať aj trest kratšieho trvania. Poukázal pritom i na svoju pozitívnu resocializačnú prognózu a minimálny predpoklad recidívy, čo konštatovali znalci vo svojich znaleckých posudkoch.

V závere podaného odvolania sa obžalovaný stotožnil s odôvodnením odvolania prokurátora v tom, že Špecializovaný trestný súd ho mohol na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradiť do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia s použitím § 48 ods. 5 Trestného zákona *per analogiam*, pretože v tomto ústave bude mať podľa svojho názoru lepšiu možnosť zamestnať sa, nestratiť pracovné návyky a navyše by bol v kolektíve s ľuďmi, ktorí spáchali menej závažnú trestnú činnosť, čo by lepšie vplývalo na jeho podlomenú psychiku. Vo vzťahu k odvolaniu v časti týkajúcej sa výroku o ochrannom opatrení obžalovaný uviedol, že toto urobila jeho obhajkyňa z opatrnosti, pretože bol pred hlavným pojednávaním hospitalizovaný na psychiatrii v Nemocnici pre obvinených v Trenčíne pre pokus o samovraždu, avšak v čase podania odôvodnenia odvolania bol už v poriadku a súhlasil, aby mu bolo ponechané ochranné liečenie ambulantnou formou.

Na základe uvedeného obžalovaný požiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Špecializovaného trestného súdu zrušil vo výroku o treste a vo výroku o zaradení do maximálneho stupňa stráženia a uložil mu trest odňatia slobody kratší ako 19 rokov so zaradením na výkon trestu odňatia slobody do ústavu s minimálnym alebo stredným stupňom stráženia.

Na verejnom zasadnutí obhajkyňa obžalovaného uviedla, že existujú brutálnejšie vraždy v prípadoch B. alebo poškodeného W., pri ktorých konkrétne osoby, ktoré mali účasť na týchto skutkoch, dostali tresty odňatia slobody 14, resp. 15 rokov. Neprihliadalo sa na proporcionalitu trestu a jeho individualizáciu, pretože obžalovaný sa nemohol v danom prípade podieľať na odhaľovaní organizovanej trestnej činnosti nejakej zločineckej skupiny a tým si nemohol privodiť zníženie vymeraného trestu. Apelovala na odvolací súd, aby prihliadol na všetky okolnosti prípadu, pomery páchatel'a v celkovom jeho doterajšom vývoji a najmä možnosti celkovej resocializácie osoby obžalovaného. Zo všetkých týchto dôvodov, poukazujúc aj na písomné dôvody odvolania, navrhla zrušiť napadnutý rozsudok a rozhodnúť rozsudkom tak, že obžalovanému M. K. bude uložený trest vo výmere nižšej ako 19 rokov a na výkon tohto trestu bude zaradený do minimálneho, resp. stredného stupňa stráženia. Pokiaľ ide o návrh prokurátora na uloženie ochranného dohľadu, tento výrok, resp. uloženie ochranného opatrenia, alebo jeho neuloženie ponechala na senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Obžalovaný M. K. na verejnom zasadnutí uviedol, že mu je ľúto toho čoho sa dopustil voči poškodeným, ospravedlnil sa rodinám poškodených za spôsobený následok a požiadal odvolací súd, v zhode s tým, čo uviedol v písomnom odôvodnení odvolania, aby mu umožnil trestom kratšieho trvania a zaradením na výkon trestu do miernejšieho stupňa stráženia rýchlejšiu resocializáciu a teda spätné zaradenie sa do normálneho spôsobu života. Pokiaľ ide o návrh prokurátora na uloženie ochranného dohľadu, ponechal rozhodnutie na senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

III.

Konanie pred odvolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací preskúmal na podklade podaných odvolaní v zmysle § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku, ako i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Mal pritom na zreteli aj povinnosť prihliadnuť na chyby, ktoré neboli odvolaniami vytýkané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že odvolanie prokurátora i odvolanie obžalovaného je čiastočne dôvodné.

Úvodom je potrebné zdôrazniť, že najvyšší súd v rámci tohto odvolacieho konania nepreskúmaval výrok o vine, pretože tento sa stal právoplatným z dôvodu prijatého vyhlásenia obžalovaného o vine a s tým súvisiacou nemožnosťou podať proti tomuto výroku odvolanie. V rámci odvolacieho konania sa tak najvyšší súd zameril na prieskum výroku o treste a o ochranných opatreniach a s poukazom na odvolacie námietky prokurátora a obžalovaného k tomu uvádza nasledovné:

Možno sa stotožniť s tvrdením prokurátora, uvedeným v odôvodnení odvolania o tom, že úlohou odvolacieho súdu nie je meniť výrok o dlhoročnom treste v minimálnej miere, čo potvrdzuje aj rozhodovacia prax najvyššieho súdu, napr. uznesenie najvyššieho súdu z 8. novembra 2016, sp. zn. 2 To 17/2015, v zmysle ktorého „Neprimeraným trestom v zmysle § 321 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku sa rozumie taký trest, ktorý je z pohľadu zásad ukladania trestov uvedených v § 34 a nasl. Trestného zákona čo do jeho druhu alebo výmery príliš prísny alebo príliš mierny. Povedané inými slovami, odvolací súd môže z tohto dôvodu zrušiť výrok o treste a uložiť nový trest iba vtedy, ak je medzi uloženým trestom a trestom, ktorý by pri správnom postupe podľa uvedených zákonných ustanovení upravujúcich zásady ukladania trestov mal byť uložený, výrazný (prílišný) rozdiel.“

Nemožno však súhlasiť s odvolacími námietkami prokurátora týkajúcimi sa nesprávnej aplikácie § 39 ods. 1 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu. V prípade konkurencie § 39 ods. 4 Trestného zákona (mimoriadne zníženie z dôvodu prijatého vyhlásenia o vine) a § 39 ods. 1 Trestného zákona, má prednosť § 39 ods. 1 Trestného zákona, v rámci ktorého súd komplexne posudzuje okolnosti prípadu alebo pomery páchatel'a, na rozdiel od § 39 ods. 4 Trestného zákona, pri ktorom súd prihliada len na vyhlásenie o vine, resp. na schválenie dohody o vine a treste. V predmetnej veci je potrebné taktiež zdôrazniť, že podľa § 38 ods. 8 veta druhá Trestného zákona „Zníženie hornej hranice alebo zvýšenie dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby sa nepoužije v prípadoch, keď v osobitnej časti zákona je ustanovený iba trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov alebo doživotie.“ Uvedené má za následok, že hoci u obžalovaného prevládala pomer poľahčujúcich okolností, postup podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona (teda zníženie hornej hranice trestnej sadzby) v jeho prípade nebol možný. Ako je však z odôvodnenia napadnutého rozsudku zrejmé, Špecializovaný trestný súd na tieto poľahčujúce okolnosti prihliadol v rámci mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona, pričom v rámci nich prihliadal aj na súdom prijaté vyhlásenie o vine obžalovaného. Z tohto dôvodu možno konštatovať, že Špecializovaný trestný súd postupoval správne, ak pri mimoriadnom znižovaní trestu obžalovanému postupoval podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona a nie podľa prokurátorom navrhovaného § 39 ods. 4 Trestného zákona.

Na uvedenom nič nemenia ani odvolacie námietky prokurátora týkajúce sa nezistenia okolností odôvodňujúcich mimoriadne zníženie trestu, pretože tak ako na ne poukázal aj prvostupňový

súd na str. 15 - 17 napadnutého rozsudku, vzal si ich za svoje aj odvolací súd. Rovnako tak Špecializovaný trestný súd správne určil výmeru trestu obžalovanému, a to tým, že na jednej strane prihliadol na osobitné okolnosti vzťahu obžalovaného a poškodeného a silné citové rozrušenie obžalovaného po informáciách od svojich nevlastných sestier, ale na druhej strane prihliadol aj na to, že obeťou útoku obžalovaného sa stala aj družka poškodeného, vo vzťahu ku ktorej tieto osobitné okolnosti naplnené neboli.

Pokiaľ prokurátor v podanom odvolaní namietal nesprávne priznanie poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. a) a písm. n) Trestného zákona, ani tieto jeho odvolacie námietky nie sú dôvodné.

Podľa § 36 písm. a) Trestného zákona poľahčujúcou okolnosťou je to, že páchatel' spáchal trestný čin v ospravedlniteľnom silnom citovom rozrušení.

Ako vyplýva zo záverov znaleckého posudku na obžalovaného, informácia o znásilnení E. T. mohla byť spúšťačom silného afektu jeho hnevu. Samotná maloletá V. K. vo svojej výpovedi, na ktorú prokurátor v odôvodnení odvolania poukazuje, uviedla: „Lukáš moc o Lucii skoro nič nevedel viac menej a tak keď mu to povedala, tak mne povedal, že to bral na ľahkú váhu. Keď už to povedala aj Norika, tak ho to nasralo dost“. Je teda zrejmé, že aj keď obžalovaný s touto informáciou mohol disponovať, až jej „potvrdenie“ jeho maloletou nevlastnou sestrou uňho spustilo reakciu, ktorá viedla k spáchaniu skutku, za ktorý bol uznaný za vinného.

Podľa § 36 písm. n) Trestného zákona poľahčujúcou okolnosťou je to, že páchatel' napomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom.

K tejto poľahčujúcej okolnosti je potrebné poukázať na to, že obžalovaný vo svojej prvotnej výpovedi podrobne popísal svoju trestnú činnosť, pričom tento opis sa v plnej miere zhodoval so zabezpečenými dôkazmi a znaleckým skúmaním, čím orgánom činným v trestnom konaní nepochybne napomáhal v objasnení priebehu a časovej osi skutku. Na uvedenom nič nemení, že táto jeho výpoveď bola vykonaná pred vznesením obvinenia, pretože podmienkou priznania tejto poľahčujúcej okolnosti je napomáhanie orgánom činným v trestnom konaní, nie procesná použiteľnosť výpovede obžalovaného.

Podľa § 36 písm. h) Trestného zákona poľahčujúcou okolnosťou je to, že páchatel' spáchal trestný čin pod vplyvom tiesnivých osobných pomerov alebo rodinných pomerov, ktoré si sám nespôsobil.

Pokiaľ sa obžalovaný v podanom odvolaní domáhal priznania poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. h) Trestného zákona, jej nepriznanie v napadnutom rozsudku podrobne vysvetlil Špecializovaný trestný súd, keď uviedol, že nepriaznivé alebo tiesnivé osobné pomery obžalovaného vo vzťahu k osobe jeho otca zanikli rozvodom jeho rodičov a jeho odchodom zo spoločnej domácnosti s otcom. Významné obdobie svojho dospelovania obžalovaný prežil nielen mimo domácnosti otca, ale mimo územia Slovenskej republiky v rámci novovytvoreného, usporiadaného rodinného prostredia s matkou a jej manželom, pričom otca navštevoval na základe svojho vlastného slobodného rozhodnutia. Navyše, vo vzťahu k nebohej S. G. takéto tiesnivé osobné pomery neexistovali. Uvedené odôvodnenie nepriznania poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. h) Trestného zákona považuje najvyšší súd za zákonné a správne a v podrobnostiach naň odkazuje.

Preskúmaním výroku o treste najvyšší súd zároveň zistil pochybenie Špecializovaného trestného súdu vo výroku o treste spočívajúce v uložení trestu s použitím § 37 písm. h) Trestného zákona i § 41 ods. 2 Trestného zákona. Uvedené duplicitné použitie oboch týchto ustanovení je však v rozpore so stanoviskom trestnoprávneho kolégia prijatým 14. júna 2010, sp. zn. Tpj 104/2009, uverejneným v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 1, roč. 2011, v zmysle ktorého: „Pojmy „viac“ v slovnom spojení „viac trestných činov“ v § 37 písm. h) Trestného zákona a „dva a viac“ v slovnom spojení „dva a viac trestných činov“ v § 41 ods. 1 Trestného zákona sú synonymom a ustanovenie § 37 písm. h) Trestného zákona je v tomto rozsahu potrebné vykladať tak, že Trestný zákon považuje za priťažujúcu okolnosť spáchanie viac ako jedného trestného činu. Spáchanie zbíhajúceho sa trestného činu sa však v súlade so zásadou „*ne bis in idem*“, vyjadrenou v § 38 ods. 1 Trestného zákona nepoužije ako priťažujúca okolnosť podľa § 37 písm. h) Trestného zákona, ak by išlo zároveň o okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, pričom môže ísť aj o okolnosť podľa ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona (§ 41 ods. 2 Trestného zákona).“ Z tohto dôvodu najvyšší súd v súlade so závermi vyššie uvedeného stanoviska vypustil obžalovanému priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. h) Trestného zákona.

Rovnako tak najvyšší súd napravil nesprávne označenie priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. j) Trestného zákona vo výroku o treste, hoci správne mal byť § 37 písm. i) Trestného zákona (zneužil na spáchanie trestného činu osobu, ktorá nie je trestne zodpovedná), čo je zrejme aj z odôvodnenia napadnutého rozsudku.

Pokiaľ ide o zaradenie obžalovaného M. K. do ústavu na výkon trestu, ktoré vo svojich odvolaniach namietali tak obžalovaný, ako aj prokurátor, k tomu je potrebné uviesť, že týmto odvolacím námietkam nemožno vyhovieť s poukazom na poslednú vetu § 48 ods. 4 Trestného zákona, v zmysle ktorej súd nemôže do ústavu na výkon trestu s minimálnym alebo stredným stupňom stráženia zaradiť páchatel'a, ktorému bol uložený trest odňatia slobody na doživotie, alebo páchatel'a obzvlášť závažného zločinu, ktorému bol uložený trest odňatia slobody prevyšujúci pätnásť rokov. Keďže obžalovanému bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 19 rokov, s poukazom na túto vetu ustanovenia § 48 ods. 4 Trestného zákona nebolo možné zaradiť ho do iného, než do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Napokon vo vzťahu k prokurátorom namietanej absencii výroku o ochrannom dohľade možno dať prokurátorovi za pravdu, že tento výrok v napadnutom rozsudku absentoval, pričom odôvodnenie uvedené v napadnutom rozsudku Špecializovaného trestného súdu o tom, prečo sa obžalovanému rozhodol ochranný dohľad neuložiť, je nesprávne, nakoľko ukladanie ochranného dohľadu v prípade odsúdenia za obzvlášť závažný zločin je obligatórne, nie fakultatívne. Z tohto dôvodu najvyšší súd tento výrok doplnil a obžalovanému uložil ochranný dohľad na dobu 2 rokov.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.